...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

46-дахи жэлээ гарана

...БУРЯАД ҮНЭН

№ 203 (12107)
1969 оной
августын 30,
суббото

Сэн 2 мүнгэн

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

...ЗОТОЙГООР ХҮДЭЛНЭ

...ЭН. Ленинэй нэрэм... колхозой хонишод ха... соо хэжэ гараhан ...та дүн hаяхан сог... Тэдэнэр түрүүшын ...hара соо эрхим hай... ...дэлөө. Энээниие нь ...олон хурьгад хай... ...hан ехэ ноохон гэр... ...гэнэ.

...жэл соо эндэхи хо... ...гүрэндэ 168,2 центнер ...330 түхэригөөр ху... ...байна. Хонишодой ...р гаргаhан бүхы ...уудые тоолохо бо... 61.567 түхэригтэ ху... Иигэжэ тэдэнэр гансa хонидой ноохонhоо 27.773 түхэриг сэбэр олзо олоhон. Гүрэндэ тушааhан нэгэ центнер ноохонhоо 254 түхэриг 24 мүнгэн сэбэр олзо колхозойнгоо жасада оруулаа. Нэгэ центнер ноохонойнь өөрынь үнэ сэн 276 түхэриг 74 мүнгэтэ болоо. Иигэжэ колхозой бүхы отаранууда й хонишод ноохо хайшалха түсэбүүдээ дүүргэhэн байна. Тиихэдэ хурьга түлжүүлгэhээ, хониной мяханhаа нилээд ехэ олзо абтаа. Энэ хахад жэл соо колхозойхид ганса хонин ажалhаа 42.172 түхэриг сэбэр олзо абаhан байна.

Ажахын хонишод мүнөө бүри эршэтэй ажаллана. Тэдэнэр үбhэ тэжээл бэлэдхэлсэнэ, хонидоо искусственна аргаар hайнаар үрэжүүлхые оролдоно. Иигэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэлэйнгээ үбэлжэлгэдэ эртэнhээ бэлдэжэ байнхай.

Эндэхи хонишод ажалайнгаа амжалтануудые В. И. Ленинэй түрэhөөр зуун жэлэй ойн баярта зорюулна.

Д. ЗАНДЕЕВ.

...ОНИН БҮРИҺӨӨ — ХУРЬГАН

...үдэ Загарайн аймагай ажахынуудай хо... ...хэжэ гараhан ажалайнгаа дүнгүүдые ...хара түсэбүүдээ элирхэйлбэ. Хэнэй... аймагай хонишодой дунда социалис му... ...сэтэйгээр дэлгэрhэн юм. Энээнэй ...хонишод үнгэрhэн жэлдэ нилээд ехэ ам...

...хойн совхозой үнинэй хонишон Апент ...аймаг доторoo түрүүлжэ гараhан. ...дүнгүүдээр аймагай түрүү хонишон 100 ...hөө 114 хурьга түлжүүлhэн, хонин бү... ...ограмм ноохо хайшалhан байна. Иннокен... ...Евсюков жэл бүри 100 эхэ хонин бү... ...hээ одон хурьга түлжүүлдэгээрээ ...суурхаhаар үнинэй. Эрхирэгэй совхозой ...Евсюков мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриhөө 103 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө дунда зэргээр 3,4 килограмм ноохо хайшалhан байна. Энэ отарын хурьгад эхэhээ таhарха үедөө 25,2 килограмм шэгнүүртэй байhан юм. Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ц. Б. Базаровай отарынхид хонин бүриhөө хурьга, 3,7 килограмм ноохо хайшалhан байна. Колхозой правлени энэ бригадын хонишодто гарай час бэлэг, нэмэлтэ түлбэри болгон 20 хурьга үгэhэн байна. Тиихэдэ «Гигант» колхозой хонишон В. Е. Солдатов мүнөө жэл 700 эхэ хониhоо 714 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 3 килограмм ноохо хайшалаа. Энэ ажахын хонишон Талык Хусаинович Хусаиновай отарынхид түрүүшынхеэ хонин бүриhөө хурьга түлжүүлээ.

Н. КУЧУМОВ,
«Вперёд» газетын корр.

...ГАЯА БЭЕЛҮҮЛХЭНЬ

...аймагай «Ком... ...колхозой шубуушад му... ...ган галуу тэжээхэ ... Тэдэнэр энэ уял... ...дүүргэжэ байна. Му... шубуушад бригадир ...түрүүтэй 14 мянган галуу харууhална. Шубуушад М. М. Брылева. Т. Г. Фёдорова гэгшэд үшөө хабар байхада баhал эды шэнээн галуунуудые тобир тарганаар тэжээжэ тушааhан. Олон жэлдэ энэ ажалда ябажа, дүршэл шадабаритай болоhон эдэ шубуушад hаяын үдэрнүүдтэ галуунуудаа тушаажа, үшөө нэгэ шэнэ hүрэг галуунуудые даажа абахань. Эдэнь жэлэй дүүрэтэр гүрэндэ тушаагдахаар хараалагданхай. Шубуушад жэлэй эхинhээ нэгэшье галуу гарзада оруулаагүй.

Н. ЕФИМОВ.

...ШЭНЭР — ХҮРШЭНЭРТӨӨ

...Красноярска хизаар... ...дуталдангүй орожо, ...үдэр баянаар ургаба. ...саг болзор соонь ху... ...Шэтын, Буряадай бо... ...областиин автоуправ... ...машинануудые олоор ...Красноярска хи... ...ябаhан Шэтын областиин Бикинскэ автоуправлениин жолоошодоор түмэр замай Улаан-Үдэ станциин вокзал дээрэ уулзабаб.

— Петровско заводhоо нэгэшье станцида зогсонгүй, Улаан-Үдэ хүрөөбди. Үшөө сүүдхэ тухай ябаад лэ Красноярск хүрэхэ ёhотойбди. Баян таряа саг болзор соонь хурааха гэhэн харюусалгатай асуудал бидэнэй урда табигданхай,— гээд булта жолоошод нэгэн доро дуугарба.

Уданшьегүй тепловоз шэнгэн хонгёогоор дохёо үгэжэ, холынгоо зам үргэлжэлүүлэн ошобо.

— Баян таряа хуряажа, бардам дарюунаар бусыт даа,— гэжэ үдэшөө hэмди.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

Нёдондо Хяагтын аймагай «Родина» колхозой комбайнер Дмитрий Алимасов 6000 центнер оpooho таряа хадажа, ажахы дотороо эрхимлээ бэлэй. Нүхэр Алимасов энэ жэлэй ургаса таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ эрхим ажалаараа шалгаржа, халаанайнгаа түсэб, уялгануудые ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Түрүү комбайнер иигэжэ таряа хуряалгын үедэ ажахы, аймаг дотороо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябанхай. Колхоз болон совхозуудай механизаторнуудай энэ социалис мүрысөөн В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү комбайнер Д. Алимасов.

А. ДЕРИГЛАЗОВАЙ фото.

ХАРГАНААГАЙХИД ТҮРҮҮЛБЭ

Зунай дүрбэгы hара соо үнеэн бүриhөө 1000 литр hү haaхын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоhон Харгана нютагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой haалишад Улаан-Үдын аймаг соо түрүүлнэ. Байгша ондо ургасын бирагүйшье haaнь, оpooho тарянай зүйл, бэлшээри зүбөөр хэрэглэжэ шадаhан дээрэhээ эндэхи малшад hү haалияа дээшэлүүлжэл байгаа.

Долоо hарын үнгэрөөд байхада 3 кварталайнгаа түсэб дүүргэhэнээ эндэхи haалишад мэдээсээ hэн. Энэ үе соо Улаан-Үдын hүнэй комбинадта 3335 центнер hүн тушаагдаа. Энэнь нёдондонойхиhoo 440 центнерээр ехэ болоно. Колхоздо түрүү haалишадшье олошороо. Үнгэрэгшэ болзор соо үнеэн бүриhөө 2208 литр hү haahан Пунсык Жамсаранова артель дотороо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ. Б. Найданова, В. Арюкина, В. Лепхобоева, З. Содномова, Д. Содномова гэгшэд үнеэн бүриhөө 1800 литрhээ ехэ hү haaнхай.

Түсэбөө болзорhоонь уридшалан дүүргэhэн Харганаагай haалишад август hарадашье ажалдаа амжалта туйлаhаар. Гурбадахи кварталай дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 600 центнер hү гүрэндэ худалдаха зорилгоёо Харганаагай haалишадай нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь дамжаггүй.

А. НАГАСЛАЕВ.

ЭХЭ ОРОНДОО ИНАГ ДУРАТАЙГААР ЗАЛУУШУУЛЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

Совет орон. Агуувхэ социалис Эхэ орон. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхеэ мүндэлhэн социалис гүрэн. Владимир Ильич Ленинэй байгуулhан гүрэн. Иимэ hайхан Эхэ орондо ажаhууха, ажаллаха гээшэ үлзы жаргал, золтой хуби заяан болоно бшуу. Совет хүн бүхэн хизааргүй ехэ эрхэтэй: ажаллахашье, hурахашье, амархашье, hунгахашье, hунгагдахашье. Иимэ Эхэ ороноороо совет хүнүүд омогорхохо ёhooрoo омогорхоно. Тиигээд совет хүнүүд Эхэ оронойнгоо урда туйлай ехэ уялгатай байhанаа огто мартадаггүй, хэзээ бүхэндэ hанажа, мэдэжэ ябадаг байха юм.

Социалис оронойнгоо хүн бүхэндэ заяаhан эрхэ сүлөө, зол жаргалай харюулхаар бэшэ ехэ байбашье hаань, совет хүнүүд Эхэ оронoo улам саашадань хүгжөөхын, бүри баян дэлгэр, хүсэн түгэлдэр болгохын тула эсэхэ сусахые мэдэнгүй, ами наhаяа хайрлангүй ажаллана, тэмсэнэ. Эхэ оронойнгоо амгалан тайбанаар, амжалтатай hайнаар дэбжэхын, ургахын, хүсэ шадалга мандуулхын тула шэн габьяатайгаар ажаллахаhаа ондоо нангин хэрэг совет хүнүүдтэ байхагүй. Энэ хадаа совет патриотизмын гүн мэдэрэлэй манай хүнүүдтэ нэбтэрэнхэй байhыень гэршэлнэ.

Эхэ орондоо хэлбэришэгүй үнэн сэхэ, хизааргүй инаг дуратай байhанаа совет хүнүүд оюун сэдьхэлээрээ, ухаан бодолоороо, гүн гүнзэгы мэдэрэлээрээ, арюун hайхан үйлэ хэрэгүүдээрээ хэзээ бүхэндэ лаблан харуулдаг. Илангаяа аюулай тохёолдохо болоо hаань, социалис орондомнай элдэб дайсадай добтолон орохоёо hанаа hаань, гүрэнэйнгөө ойроо хүртэшэгүй нангин хилэнүүдые хамгаалха ушарай болоо hаань, совет хүнүүдэй шэн габьяа, эрэлхэг зориг, hүр жабхаланта баатаршалга эли тодоор харагдадаг. Энээн тушаа хизааргүй олон жэшээнүүдые дурдажа болоно. Мэнэ hаяхан мүндэлөөд байhан залуухан совет гүрэнөө дотоодын болон гадаадын дайсадhаа абархын тула олон түмэн ажалшадай жагсан бодоhон граждан дайнай үедэшье, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуувхэ дайнай жэлнүүдтэшье совет хүнүүдэй баатаршалгань, социалис Эхэ орондоо тэдэнэй хизааргүй инаг дуратай байhаниинь бүхы дэлхэйдэ мэдэрэгдээ hэн.

Мэнэ hаяханшье болоhон үйлэ хэрэгүүд манай хүнүүдтэ мартагдаагүй, мартагдахашьегүй. Даманска арал дээрэ, Уссури мүрэнэй эрьедэ, тэрэшэлэн Семипалатинска областиин Жаланашколь тосхон шадар маоистнуудай харата аяг ааша гаргажа, манай гүрэнэй хилые нэбтэрэн ороходонь, совет хилэ сахигшадай ямар ехэ эрэлхэг зоримгойгоор тулалдаhаниинь, Мао Цзэ-дунай муухай hүйдхэлшэдтэ эрид хатуу сохилто үгэhэниинь, үй бута сохиhониинь мэдээжэ. Эдэ байлдаануудта дунда үеын түлөөлэгшэдшье, залуушуулшье,— хэниинь хэн гэшэгүй — эрэлхэг зоримгой баатарнууд байhанаа харуулаа. Эсэгэнэрэйнгээ, аханарайнгаа дайшалхы заншалые залуушуулай хэлбэришэгүйгөөр дамжуулан абаhандань баярламаар. Совет-хитад хилэ дээрэ болоhон эдэ байлдаануудта 19 наhатай залуухан солдадууд онсо шалгаржа, баатаршалгын үльгэр жэшээ үнэншэмэ тодоор харуулбад.

Даманска арал дээрэ болоhон байлдаануудта хабаадалсаhан манай нютагай залуухан хүбүүд Николай Петров, Виктор Гаврилов гэгшэд 1968 ондо сэрэгэй албанда абтаhан агд, «дариин үнэр үшөө үзөөдүй», «сэрэгэй талаар болбосорол абаадүй» байбашье, Мао Цзэ-дунай hүйдхэлшэдтэй тон ехэ зоримгойгоор тулалдаhан, айхые мэдэнгүйгөөр оролсоhон байна бшуу. Эхэ орондоо үнэн сэхээр, инаг дуратайгаар хүмүүжэhэн залуушуул энэ гээшэ. Манай залуушуул иимээр лэ хүмүүжэнэ. Иимэ залуушуулаараа совет арад омогорхохо ёhooрoo омогорхоно.

Зүгөөр совет хүнүүдэй патриотическа хэрэгүүд имагтал сэрэгэй байлдаануудта харагдана гэхэ болоо hаа, тон буруу. Тиимэ бэшэ. Коммунис хүдэлөөндэ, социалис мүрысөөндэ олониитэ ажалшадай эдэбхитэйгээр хабаадалга, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй үндэр дээдэ туйлалтанууд, ажалай али бүхы амжалтанууд, манай орон дотор коммунизм байгуулхын тула ажалшадай бэелүүлжэ байhан зорилгонууд — эдэ бүгэдэ хадаа совет хүнүүдэй ёhотой патриотическа үйлэ хэрэгүүд ха юм. Мүнөөшье В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэйнь түүхэтэ ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын, энэ ойн баяртай дашарамдуулан, Эхэ орондоо эрхим дээдэ бэлэг барихын түлөө манайда социалис мүрысөөнэй үргэн далайсатайгаар дэлгэрээд, ехэ үрэ дүнгүүдэй туйлагдажа байhан ушар хадаа совет патриотизмын гайхамшагта үльгэр жэшээ болоно.

Совет социалис патриотизмын үльгэр жэшээ дээрэ, Эхэ орондоо хэлбэришэгүй үнэн сэхээр, хизааргүй инаг дуратайгаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ гээшэ шухалын шухала зорилго мүн. Тиихын тулада совет арадай революционно, дайшалхы, ажалай hайн hайхан заншалые олониитын, илангаяа залуушуулай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, гүнзэгыгөөр нэбтэрүүлхэ шухала. Эндэ дайнай болон ажалай баатарнуудтай уулзажа, үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэдэг ушарнууд залуушуулда тон hайн нүлөө үзүүлнэ, хүмүүжүүлхы айхабтар ехэ удха шанартай байhанаа харуулна. Жэшээлхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуувхэ дайнда хабаадалсаhан хүнүүд промышленна предприяти бүхэндэ, колхоз, совхоз бүхэндэ, эмхи зургаан бүхэндэ бии. Эдэ хүнүүд фабрика болон заводуудаар, колхоз, совхозуудаар, hургуулинуудаар ябажа, залуушуулаар уулзахадаа, шэн габьяагай, эрэлхэг зоримгой ябадалай, баатаршалгын гайхамшагта үльгэр жэшээнүүд тухай ехэ hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэхэ байна бшуу. Иимэ хөөрэлдөөнүүд болоношье. Зүгөөр иимэ хөөрэлдөөнүүдые колхоз, совхоз бүхэндэ, hургуули бүхэндэ түсэбэй ёhoop, саг үргэлжэ эмхидхэжэ байбал, ехэ hайн бэлэй.

Эндэ гансахан жэшээ харуулмаар. Даманска арал дээрэ болоhон байлдаанда шалгарагшад — Нижне-Михайловскын заставын офицер Петр Никифоров түрүүтэй, сержант Владимир Ерух, ефрейтор Николай Еремин, солдат Владимир Леготин гэгшэдэй Улаан-Үдэ ерэжэ, ажалшадтай уулзахадань, сэрэгэй баатаршалгын үльгэр жэшээнүүд тухай тэдэнэй хөөрэхэдэнь ажалшад ямар ехэ hонирхолтойгоор шагнаа hэм! Олониитэ ажалшадта, илангаяа залуушуулда иимэ уулзалгануудай, иимэ хөөрэлдөөнүүдэй тон hайн нүлөө үзүүлhэниинь, хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай байhаниинь дамжаггүй. Буряадаймнай республикын залуухан хүбүүн Николай Еремин сэрэгэй албанда hаяхан абтаhан байбашье, маоистнуудтай байлдахадаа шалгаржа, Улаан Одоной орденоор шагнагдаhан байна бшуу. Николай Ереминой hураhан, Улаан-Үдэ хотын 48-дахи hургуулиин hурагшадай, мүн тэрэнэй слесарезр хүдэлhэн локомотивна депогой хүдэлмэришэдэй үнэн сэдьхэлэй омогорхолтойгоор, гүн зүрхэнэй баяртайгаар, тон ехэ hонирхолтойгоор Николайтайгаа уулзажа хөөрэлдэhэниинь лабтай. Энэ хадаа хизааргүй ехэ хүмүүжүүлхы удха шанартай хөөрэлдөөн болоhон байна бшуу.

Республикын олохон hургуулинуудта залуушуулда совет патриотизмын гүн мэдэрэл хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагдана. Бүхы hургуулинуудта сэрэгэй эхин hуралсал эмхидхэгдэнхэй. Олохон hургуулинуудта шэн габьяагай хэшээлнүүд hонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ. Дайнай баатарнууд, ажалай түрүүшүүл hурагшадтай уулзажа хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Сэрэгэй-спортивна элдэб мүрысөөнүүд болоно.

Промышленна предприятинуудта, колхоз, совхозуудта, илангаяа hургуулинуудта патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид hайжаруулха шухала.

БАЯРАЙ СУГЛААН

ТАСС ...н hОНИН

...ДҮҮ АРАДАЙ ...АЙН ДЭР

...урда тээ национально-...сэлэй гал дүлэн соо...да Азидахи бэеэ даahан ...алис гүрэн — Вьетна...ческа Республика тог...ыгай олониитын тү... ...суглаан энэ алдарта ...гдаа. Августын 28-да ...нгай Октябрьска зал ...лаан болобо.

...СР-тэ байдаг элшэн ...Тинине, Урда Вьетна...шhаа Советскэ Союзда ...сайд Данг Куанг Ми... ...ствонуудай диплома... ...рилэгшэдые, бусад ...суглараhан зон хани...

...-гай Политбюрогой гэ... ...т, КПСС-эй ЦК-гай ...Н. Демичев, СССР-эй ...эй Президиумэй Тү...лэгшэ М. А. Яснов, ...рнүүдэй Соведэй Тү...лэгшэ В. Э. Дымшиц ...шадтаяа хамта пре...

(ТАСС).

БАНСКА-БИСТРИЦА. (ТАСС-ай тусхай корр.). Чехословакиин түүхэдэхи гайхамшаг буhалгаанай 25 жэлэй ойдо зорюулагдаhан суглаан 1944 ондо Словацка национальна восстаниин түб байhан Банска-Бистрица хотодо августын 28-да болобо. Энээндэ Чехословакиин олониитын түлөөлэгшэд, урдын партизанууд, восстанида хабаадагшад, зэбсэгэй талаар эдэнэй нүхэд — баяр ёhололдо уригдажа Советскэ Союзhаа, бусад оронуудhаа ерэhэн айлшад байлсаа.

ЧССР-эй Президент Л. Свободые, КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусагые, ЧССР-эй Правительствын Түрүүлэгшэ О. Чернигые, мүн Чехословакиин партийна ба гүрэнэй бусад мэдээжэ ажал ябуулагшадые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациие, Болгариин, Венгриин, ГДР-эй ба Польшын партийно-правительственна делегацинуудые суглаашад халуунаар угтаба.

Чехословакиин, Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд дуулагдаа.

Баярай суглаае Словакиин Национальна суглаанай Түрүүлэгшэ О. Клокоч нээбэ. Тиихэдээ Чехословакиин хүтэлбэрилэгшэдые, аха дүү социалис оронуудай делегацинуудые үнэн зүрхэнhөө амаршалба. «ЧССР мандаха болтогой!», «Советскэ Союз мандаха болтогой!» гэhэн үгэнүүд зал соо дуулдана.

Словакиин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ш. Садовский Словацка национальна восстаниин болоhоор 25 жэлэй ой тухай элидхэл хээ.

Словацка национальна восстани хадаа словак арадай мүнөөнэйнь түүхэдэхи тон шухала, олоной хабаадалгатай зэбсэгтэ буhалгаан байhан юм. Словак ажалшадай политическэ, социальна тэмсэлэй дээдэ шатань болоо бэлэй. Словакиин политическэ ба ниитын хүгжэлтэдэ, тэрэшэлэн Чехословакиин Республикын шэнээр урган мандалгада шиидхэхы нүлөө үзүүлээ. Восстаниин түүхэтэ удха шанарынь юуб гэхэдэ, тэрэнэй болоhон байха үеэр чех, словак арадууд немец фашизмда эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаа hэн,— гэбэ Ш. Садовский.

Советскэ Союзтай Чехословакиин тогтооhон хани харилсаан саг зуурын гү, али башата ябадал байха ёhогүй, хэзээшье байгаагүй юм, СССР-тэй холбоо барисаан — Чехословакиин гадаадын политикын үндэhэ hуури, эшэ нүхэсэл болоно гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Совет партийно-правительственна делегациин толгойлогшо К. Т. Мазуровта суглаанай түрүүлэгшэ үгэ үгөө. Словацка национальна восстаниин удха шанарые, тэрэнэй үедэ коммунистнуудай, хүдэлмэришэн ангиин бэелүүлhэн эмхидхэхы, элсүүлхы үүргые К. Т. Мазуров онсолон тэмдэглэбэ.

Словацка национальна восстани үнэхөөрөө интернациональна удхатай байhан, тэрэнэй үедэ олон ондоо оронуудай антифашистнуудай дайшалхы ёhoop hаналаа нэгэдэлгэ бодото бэелэлээ олоhон, тиигээд гитлеризмые дарагша арадуудай ниитэ илалтын эшэ үндэhэн болоhон байгаа. Словацка восстаниин Советскэ Союзай, Чехословакиин арадуудай дайшалхы хани барисаанай залиршагүй hүр hүлдэ болоhониинь бидэндэ — совет коммунистнуудта, совет хүнүүдтэ илангаяа үнэтэй шухала юм гэбэ.

Түүхэ гэдэргэнь эрьюулхээр хүсэн байгаагүй, байхашьегүй, шуhата тулалдаануудаар, габшагай ажалаар туйлаhан юумэнүүдээ бусаахыень манай арадуудые баадхахаар хүсэн байгаагүй, байхашьегүй гэжэ К. Т. Мазуров тусхайлан тэмдэглээ.

К. Т. Мазуров алдарта ойн hайндэрөөр дашарамдуулан, баатар габьяата Банска-Бистрицын граждананнуудта, словак арадта, Чехословакиин бүхы ажалшадта үнэн зүрхэнэй амаршалга, ехэ баяр дамжуулба. Тиихэтээ хамтэ, Советскэ Союзай орденуудаар шагнагдаhан, Словацка национальна восстаниин хүтэлбэрилэгшэд ба хабаадагшадые халуунаар амаршалаа.

Совет делегациин толгойлогшо түгэсхэл доторoo иигэжэ хэлэбэ:

«Советскэ Союзтай хэтын хэтэдэ нүхэсэхэбди!» гэhэн удха түгэс үгэнүүд Словацка национальна восстаниин гал дүлэн соогуур, Дукладахи байлдаануудай үедэ танай арад зоной дунда дэлгэрhэн юм. Бидэнэй мэдэрэлые, бидэнэй ниитэ хүсэл эрмэлзэлые энэ гол ёhоной элирхэйлэн тодорхойлдог байhыень совет хүнүүд ходол үндэhэ болгон баримталдаг гэжэ аха дүүнэр, таанартаа хэлэхыемни зүбшөөгыт.

Словацка национальна восстаниин болоhоор 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Чехословакиин партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ КПСС-эй, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй эльгээhэн амаршалгые К. Т. Мазуров уншан соносхоо. Зал дотор нэрьемэ альга ташалган болоод, бүхы хүнүүд хүл дээрээ бодобо. Советскэ Союзай, КПСС-эй, совет арадай нэрээр амаршалгын үгэнүүдэй хэлэгдэхэнь дуулдана.

Удаа тээнь Польшын Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын партийно-правительственна делегацинуудай толгойлогшонор амаршалгын үгэнүүдые хэлэбэ.

Словакиин Социалис Республикын Правительствын Түрүүлэгшэ П. Цолотка суглаанда хабаадагшадай үмэнэhөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг уншаа. Бэшэгэй текстые нэгэ hаналтайгаар hайшаан абаба. О. Клокоч түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Баярай суглаан «Интернационал» дуулалгаар дүүрэбэ.

...АМЕРИКЫН АРАДУУДАЙ АШАГ ТУҺЫЕ ХАМГААЛХА ЗОРИЛГООР

(ТАСС). Латиин Амери... ...конференци авгус... ...хотодо нээгдээ. Пе... ...нефтяной компа... ...гүрэнэй мэдэлдэ оруулха, тэрэшэлэн гадаадынхидай мэдэл доро байhан Латиин Америкын байгаалиин бүхы баялигуудые тус оронуудай арадуудта бусаалгаха ябуулга дэмжэхэ уряатайгаар энэ конференци үнгэргэгдэжэ байна.

Энээндэ Перугэй, Чилиин, Аргентинын, Урагвайн, Боливиин, Эквадорой, Венесуэлын, Мексикын, Коста-Рикын делегацинууд хабаадана.

ВФП-гэй СЕКРЕТАРИАДАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ПРАГА. (ТАСС). Дэлхэйн хоёрдохи дайнай гол бэрхэшээлнүүдые даажа гараhан Советскэ Союзай арадууд, тэрэшэлэн антигитлеровскэ холбоо байгуулhан оронуудай арадууд угаа ехэ гэмтэл, хохидолдо орожо, фашис эзэрхэг түримхэйшүүлые зада бута сохиhон юм гээд, германска империализмын үүдхэhэн дэлхэйн хоёрдохи дайнай эхилhээр 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Секретариадай зүгhөө эндэ тараагдаhан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Дайнда эсэргүү, амгалан байдал хамгаалхын түлөө тэмсэл хэзээшье профсоюзуудай нангин зорилгонуудай нэгэниинь байдаг байгаа. Тиимэл ушарhаа, дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй байдал тушаа профсоюзна хүдэлөөн hанаата боложо байhанаа энэ үдэр элирхэйлэн мэдүүлнэ. Фашизмын бута сохигдон дарагдаhанhаа хойшо 25 шахуу жэлэй үнгэрбэшье, дэлхэйдэ аюул тохёолдожо үргэлжэлhөөр байна. Империализмын, тусхайлан хэлэбэл: США-гай империализмын, эзэрхэг түримхэй шунахайрал бүхы дэлхэйдэ аюултай оршон байдал тохёолдуулна. Хүнүүдые олоор гэмтээхэ зэбсэгүүдэй сугларжа байhаниинь сошордол үүсхэнэ, арадуудай ажабайдалда хүндэ хүшэрөөр нүлөөлнэ гэжэ мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Энэ түбидэхи амгалан байдалда аюултай ябадал Европодо, үнгэрэгшэ дайнай эхилhэн газарта гаргагдажа байhаар. Ядерна зэбсэгтэй болгохо эрилтэ табидаг, Германидахи хүдэлмэришэд, тарлашадай түрүүшын гүрэниие — ГДР-ые усадхалгаар Германиин асуудал шиидхэхэ hанаатай ФРГ-гэй зарим бүлэг хархисудай политикаhаа уламжалан иимэ аюултай байдал тохёолдонхой. Уласхоорондын байдалай орёо болоод байхада, эб найрамдалай түлөө, ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёhoop хамта оршон байха гол ёhонуудай илан бэелхын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангиин, профсоюзуудай эдэбхитэйгээр хабаадахань тон шухала байна гэжэ мэдүүлгэ дотор заагдана.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР И. С. МЕДВЕДЕВЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын машина бүтээлгын промышленностьда олон жэл соо hайнаар ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой директор нүхэр Медведев Иван Степановичые — Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной августын 29.

ПАРТКОМ БА ҺААЛИШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Манай һуралсал-туршалтын ажахыда ондоо тээһээ хүнүүд ерэжэл байдаг. Тэдэнэр эхэнхидээ ажалаймнай һайн талые хаража бусадаг гээшэ. Һара бүридэшье хүнүүдэй ерэжэ байхада, ажахымнай малшад тэдэнние хүндэтэйгөөр угтажа, һайн һайнуудаа харуулхаа хүсэдэг, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэдэг юм. Гаднаһаа бууһан айлшад юугээрнай һонирходог гээшэб? Нэгэтэ иимэ хөөрэлдөөн гараа һэн.

— Нёдондо үнеэн бүриһөө хэды шэнээн һүн һаагдаһан байнаб, —гээд асуудал табигдаба.

— 4528 килограмм!..

Иимэ харюу үгэхэдэмнай, ажалаарнай һонирхохо хүнүүд олон байгаа. Үнеэн бүриһөө иимэ ехэ һү һааха гээшэмнай тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ ха юм. Минии блокнот соомни бүри урдын тэмдэгүүд байгша. Һуралсалай ажахын анхан эмхидхэгдээд байхадань, хэды шэнээн һүнэй һаагдадаг байһые мүнөө сасуулжа харахадамни гайхалтай шэнги. Тэрэ үедэ үнеэн бүриһөө жэлдээ мянган килограмм һүнэй һаагдаагүй байһанһаа, алар таба дахин дээшэлээ бшуу. 1968 ондо ажахыдамнай хамта зуу мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулагдаа. Һүнэй ехээр һаагдажа байхада, ажалай гаргаша харюулагдана, һаалнин фермэнүүд олзотойгоор эрхилэгдэнэ гэжэ энэ тоо баримта гэршэлэн харуулнал.

Теэд мүнөө жэлдэ зундаа хэды гандуу, үбһэ ногооной хэды муу байгаашье һаань, малшадай өөһэдынь оролдоһоной ашаар долоон һарын туршада үнеэн бүриһөө 2901 килограмм һүн һаагдаад байна. Ажалаймнай амжалтын нэгэ талые харуулха болоо һаа, манай ажахын партийна комитет социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ горитой анхардаг болонхой. Мал ажалай хүгжэлтын шухала асуудалнууд партийна суглаан дээрэ, мүн парткомой заседаниинуудта харагдахын хажуугаар һаалишад, мал адуулагшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөн тухай ходоо хэлсэгдэжэ байдаг. Энэ асуудалда сэг үргэлжэ анхаваагүйдэ аргагүй байгша. Юуб гэхэдэ, ажал хэжэ байһан хүнүүдэй юу бүтээһэниинь саг сагтань ойлгуулжа, тэдэнэй урда тодорхой зорилгонуудые табижа байгаагүйдэ, хэн урматайгаар хүдэлхэб! Социалис мүрысөөн гээшэ хүнине ажал хүдэлмэридэнь эдэбхижүүлхын хажуугаар, ёһотойл ажалшадай һургуули болоно үгэдэг: малшад дүй дүршэлөө халан абалсана, нэгэниинь нэгэнһээ жэшээ абана. Һайн онол аргануудые заалгана. Мүрысөөнэй һайнаар эмхидхэгдээд байбал, ажалай охин бададаг, хэниинь хэнһээ гээгдэхэгүйе хүсэдэг бшуу.

Ильичэй алдарта ойе угтахаяа байхадаа, парторганизациимнай коммунистнууд социалис мүрысөө зааханшье һулаурулангүйгөөр, улам хүсэтэйгөөр эмхидхэхые оролдодог гээшэ. Мүрысөөнэй хүсые олон зоной дунда элеэр харуулхын тулада элдэб аргануудые хэрэглэнэбди. Агитколлективтэмнай олон коммунистнууд хүдэлдэг. Тэдэнэр ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Коммунистнууд ажахынгаа бэелүүлхэ зорилгонуудые малшадта тодорхойгоор ойлгуулдаг. Мүн түрүүшүүлэй дүй дүршэлые һайнаар харуулхын тулада анхарагдана. Энээн тушаа нэгэ иимэ жэшээ харайбди. Социалис мүрысөөе нүлөө ехэтэйгээр эмхидхэхын тулада партийна комитедтэ түсгаар асуудал харагдажа, мүн энэ асуудалые профсоюзай комитедтэй зүбшэжэ, түрүүшүүлэй түйлалтые һайнаар харуулжа байха гэлсээ һэмди. Июль һарын дүнгээр Посельско МТФ-эйн һаалишан Валентина Бурдуковская түрүү һуури эзэлээ. Энэ фермын улаан булангда тэрэнэй абаһан дамжуулгын вымпел үлгэгдөө. Нэрэнь «Ажалай габьяагай» дэбтэртэ бэшэгдээ.

Эдэ бүгэдэ хүнине ажалдань урмашуулна, мүрысөөндэ эдэбхижүүлнэ гээшэ. Энэ жэлдэ партийна болон профсоюзай комитедтэ социалис мүрысөөнэй түрим хараалагдахадаа, ажахын бүхы һаалишадай хэһэн ажалайнь дүнгүүдые һара бүридэ согсолжо, түрүү гараһандань дамжуулгын вымпел, мүнгэн шан барюулха гэлсэгдээ һэн. Квартал бүхэндэ һаалнин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдоно. Түрүү фермэдэ ажахын дирекци, партком болон профкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдана.

1969 ондо ажахымнай һаалишад үнеэн бүриһөө 4800 килограмм һү һааха уялга абанхай. Мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын тулада партийна комитедэй зүгһөө хэмжээнүүд хараалагдажа байдаг. Агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөө. Гадна политинформаторнууд томилогдожо, политическэ мэдээсэлнүүдые зоной дунда һайнаар эмхидхэдэг болонхой. Нигтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгада олон коммунистнууд хабаададаг. Мүнөө үедэ партийна комитедэймнай гол зорилгонуудай нэгэн гэбэл: В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар угтахын тулада малшадай дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ёһотойбди.

С. ХАЛТУЕВ,
Улаан-Үдын аймагай «Байкал» племхозой парткомой секретарь.

ТАММЕРФОРССКО КОНФЕРЕНЦИИН БОЛОҺОН ГАЗА[Р]

ТАМПЕРЕ. ХААЛИТУСКАТУ гэжэ үйлсэ, 19. Финляндиин Коммунис партиин үнинэй гэшүүн Арви Лааксо 23-хи жэлээ үглөөгүүр бүхэндэ эндэ ерэнэ. Наһажаал болобошье, задарюун зандаа энэ хүн Ленинэй музейн байшангай гурбадахи дабхар өөдэ яаралгүйгөөр алхалан гарадаг. Арви Лааксо — энэ музейе эмхэдхэн байгуулагшадай нэгэн, тэрэнэй директор, сахигша, экскурсовод юм.

Түс байшангай сэлигдэн нээгдэһэн сонхонуудаар наранай туяа наартайгаар шагаана. Сонхонууд доронь хайлааһанай набша намаагай һаршаганаха үе үе дуулдана. «Финлянди — СССР» гэжэ бүлгэмэй хотын отделениин үүсхэлээр 1946 ондо нээгдэһэн энэ музейн түүхэтэйнь бидэнниис, совет аяншадые, Лааксо яаралгүйхэн танилсуулба. Үнинэй коммунистын финн үгэ аялгатан дуулдана.

Ород хэлэ һайн мэдэхэ Войтто Йойвович Лескинен гэгшэ Лааксын хэлэһые оршуулба.

— Питер хотодо, тэрэнэй оршон тойрон ажаһуудаг, ажалладаг, хүби заяагаа большевигүүдтэй батаар холбоһон финнүүд, мүн Ородой түрүүшын революциин дарагдаһан хүндэ хүшэр үеэр РСДРП-дэ. Ленинэй туһалаашаа Финляндиин социал-демократнууд Россиин ажалшадтай финн арадай хани барисаанай эхи табиһан юм. В. И. Ленинэй музейе Тамперэдэхи хүдэлмэришэнэй гэр соо нээһэмнай ехэ ушар удхатай. Эгээл эндэ, 1905 оной декабриин тэнгээр большевигүүдэй түрүүшын конференци болоо бэлэй.

Үнинэй коммунистын хөөрөөн бидэнние зуун жэлэй эхиндэ абаашана. Конференциие Тамперэдэхи (Таммерфорссдохи) хүдэлмэришэнэй гэртэ үнгэргэхэ гэжэ дэмы шэлээгүй байха. Энэ гэр үйлсэнүүдэй бэлшэртэ, нюуса суглаа хэхэдэ таарамжатай байгаа. Хаанта засагай тагнуулшад тэрэ гэргэ марян орожо шадахагүй байһаниинь элитэ. Гэхэ зуура энээн хүдар ороһон хүнүүд полициин сагдаанарай анхаралһаа зайсаха аргатай байһан. Яахадааб гэхэдэ, хүдэлмэришэд һурахаяа гү, али зүжэг харахаяа ишэ ерэдэг бэлэй. Тиибэшье һаань, конференци эмхидхэгшэд гэртэ ойроһог хэлэн мори шарга бэлдээд, хажуудань ээлжээгээр дежурладаг байба.

РСДРП-гэй нэгэдхэлэй съезд зарлахыень Центральна Комитедтэ даалгаха гэжэ Владимир Ильичэй дурадхалаар конференциин шиидхэбэри дотор бэшэгдэнхэй.

Энэ гэр соо 1906 оной ноябрьда Бухэроссиин партийна конференциин болоходонь, Ленин дахинаа үгэ хэлэһэн юм.

— Ленин Финляндида эдагынь юһэ дахин ерээ гү, али ябаха замдаа хүрөө гэһэн мэдээн бии гэжэ Арви Лааксо хөөрэнэ. 1905—1907 онуудай революциин дарагдаһанай һүүлээр эдэнэй эхэ орон Владимир Ильичэй найдамтайгаар хоргодохо газар болоһондонь финн революционернүүд, коммунистнууд омогорходог, Ленин Саг зуурын правительствын мүрдэлгэһөө зугадан, 1917 оной намар Финляндида мүн лэ ерэһэн юм.

Ородой коммунистнуудта Тамперегай хүн зоной хани ёһоной мэдэрэлтэйгээр хандадаг байһые гэршэлһэн нэгэ документ бидэнэй анхарал татаа. Тэрэнь — 1905 ондо ородой большевигүүдэй конференциие хахын тула хүдэлмэришэнэй лекториин залые түлөөһэгүйгөөр үгэхэ гэһэн Тамперегэй ажалшадай ассоциациин правлениин шиидхэбэриин фото-буулгабари болоно. 1965 ондо Тамперегэй муниципалитедэй хадуулһан дурасхаалай самбарай үшөө нэгэ фото-зураг — һониин документ хүдэлмэришэнэй гэрэй ханада бии. Большевигүүд засаг абаад байхадаа, Финляндида бэеэ дааһан байдал олгохо гэжэ Ленинэй энэ гэр соо үгэ хэлэхэдээ найдуулһыень түс фото-зурагай текст гэршэлнэ.

— Хэлэһэн үгэдөө хүрөө бэлэй, энэ зурагые хараты, — гээд Лааксо хэлэбэ.

Финляндиин Президент Урхо Кекконенэй Ленинград ерэһэн. Октябриин революциин һүүлээр Ленинэй анха түрүүн байрлаһан Смольнодохи таһалга соо 1959 оной январиин 24-дэ табигдаһан дурасхаалай самбарай фото-зурагые харанабди. Тэрээн дээрэ иимэ үгэнүүд бэшээтэй:

«Гүрэнэй талаар Финляндиин бэеэ даадаг бололгые мэдэрхэ тухай РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Совэдэй тогтоолдо Владимир Ильич Ленин 1917 оной декабриин 31-дэ энэ байшан соо гар табиһан юм. Иимэ һайн һайхан хэрэгээрээ Ленин финн арадай хизааргүй ехэ баяр баясхаланда хүртэнхэй».

Түүхэтэ үйлэ хэрэгэй бэелүүлэгдэхэһээ дүрбэ һара урид, Октябриин революциин урда тээхэнэ, Финляндиин хүдэлмэришэд Владимир Ильичые Саг зуурын правительствын тагнуулшадай мүрдэлгэ гүрдэлгэһөө найдамтайгаар нюун хамгаалһан юм. 1917 оной августын 8-най һүни орой Ленин Разлив нуурай саанахи отогһоо гараад, удаадахи үдэшэнь кочегарай түхэлтэйгөөр паровоздо һуужа Терионки ерэһэн байгаа. Паровозой фото-зураг музей соо табяатай. Тэрэнние Финляндиин правительство 1957 ондо Советскэ Союзда бэлэг болгон дамжуулаад, мүнөө Ленинградтахи Финляндскэ вокзалда мүнхэлэн табигданхай.

1917 оной намар Хельсинкын машинист Артур Блуквистын байрада Ленинэй байһан байдал Тамперэдэхи музейн таһалгануудай нэгэн соо һэргээгдэн түхеэрэгдэнхэй. Владимир Ильичэй эндэ байхадань, Надежда Константиновна хоёр дахин ерэһэн юм.

— Ленинэй хэрэглэдэг байһан мебель ба бусад эдлэл хэрэгсэлнүүдые машинист Эмиль Блумквистын һамган манда бэлэглээ һэн. Эдеэнэй багахан стол, ханын час, бэшэгэй стол эндэ бии. Владимир Ильич энэ столдо һуужа, «Гүрэн ба революци» гэһэн суута зохёолоо дүүргэһэн юм, —гээд музейн директор хөөрэнэ.

Ондоо ямаршье музейдэ байхагүй нэгэ фото-зурагые Арви Лааксо бэдэржэ олонхой. Тэрээн дээрэ Н. К. Крупскаягай, финн хүдэлмэришэн-металлист Оскар Энгбергын һууханиь харагдана. Владимир Ильич, Надежда Константиновна бүри Шушенска сүлэлгэдэ байхадаа Энгбергтэй танилсаһан. Тэрээнһээ гадна Оскар тиихэ сагта, бүри залуудаа эдэнэй түрэдэ байлсаһан юм.

Энгбергын хөөрөөн суранзата миндаһан дээрэ бэшэгдээд, музейдэ халагалагдажа байдаг. Тэрэ фото-зурагай түүхэ тухай Энгберг иигэжэ дурдан хөөрэһэн гэбэл: «1937 ондо Крупскаятай Москвада уулзаа һэм. Надежда Константиновна уулзаһандаа ехээр баярлаа бэлэй. Мария Ильинична Ульянова стол бэлдээд, хөөрэлдэжэ орообди. Тэрэнэйнгээ түгэсхэлдэ би иигэжэ хэлээ һэм: Та намда фото-зураг үгэхэб гээ бэлэйт, тэрэнээ абаха хүсэлэнтэй байнаб, ошожо дүрэ зурагаа буулгуулая гэбэб. Тиигээд Ленинэй музей соо зурагаа буулгуулаа һэмди».

Надежда Конс[тантиновна] Оскар Энгбергын [...] да буулгуулһанни[...] мэдээжэ юм. Тии[...] то Крупскаягай ар[...] доогүй. Энгбергын [...] тай болоһон нэгэ [...] Лааксо бүхэли жа[...] Энэл басаган тэрэ [...] бэлэглэһэн байна.

Ленинэй музей[...] хойшо олон арбан [...] Тамперэдэхи хүд[...] рэй гэшхүүрнүүдые [...] хэтэ конференци[...] зал худар ороһон [...] орожо харагшадай [...] дэһэн тэмдэглэлнүү[...] том болонхой. Фин[...] совет хүнүүд эгээл [...] Ленин тухай дура[...] үнэтэ шухаг зүйлн[...] жа байһанайнь т[...] хүргэнэ.

Заводуудай, фаб[...] мастерскойнуудай [...] янзын, байшангуу[...] һон Тампере оорс[...] тэй юм. Гэхэ зуу[...] жэлэй эхеэр үнгэ[...] эсэстэ баригдаһан [...] салуу үйлсэ гудамж[...] хэй. Таммерфорсс[...] нүүдэй үедэ В. И. Л[...] Крупскаягай байр[...] байшан—хуушан [...] бүтэн зандаа.

Энэ хүндэмүүшэ [...] ходоо, Ленин тухай [...] нарин нангинаар [...] хани барисаата оро[...] гүнзэгы баясхала[...] зүрхэ сэдьхэлые[...] байгаа һэн.

Н. [...]
(ТАСС)

Тампере.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 1-дохи ойн һайндэртэ Улаан талмай дээрэ В. И. Ленин үгэ хэлэжэ байна. 1918 оной ноябриин 7. ТАСС-ай фото.

ХАРАЛГЫН ДҮНГҮ[ҮД]

Багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан, ханын газетэнүүдэй харалга-конкурс эмхидхэхэ гэһэн шиидхэбэри партиин Советскэ райком үшөө үнгэрэгшэ жэлдэ гаргаа һэн. Энэ харалга гурбан шататай байхаар хараалагданхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшын харалга үнгэргэгдөө һэн. Районой промышленностиин, транспортын, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай эрхим һайнаар гарадаг ханын газетэнүүд эндэ харуулагдаа бэлэй.

Байгша оной августын 21-дэ энэ харалга-конкурсын хоёрдохи шатань үнгэргэгдэбэ. Промышленностиин, барилгын болон бусад эмхи зургаануудай ханын газетэнүүдэй редакторнууд, харалгын комиссиин гэшүүд болон бусад эдэбхитэд эндэ байлсаба.

Районой предприятинууд, барилганууд, транспортын, хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай организацинуудай коллективүүдтэхи ханын газетэнүүдэй эмхидхэлэй, үзэл сурталай үүргэ дээшэлүүлхэ, эдэнэрэй удха, найруулга һайжаруулха гэһэн зорилготойгоор иимэ харалганууд эмхидхэгдэжэ байгаа юм.

Республикын газетэнүүд, радиогой, барламал газетэнүүдэй редакцинуудай хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн районой комисси байгуулагданги. Иимэ харалганда эрхим һуури эзэлхын тулада ханын газетэнүүд уран гоёор, хаһа сагсоогоо гаргагдадаг байха ёһотой. Гадна коллективүүдэй үйлэдбэриингөө зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэнь хүдэлмэришэдые элсүүлхэ, хүмүүжүүлэгшэ байһан үүргэеэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн харалгада олон газетэнүүдые хаража үзэгдөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ хэрэгтэ ханын газетын үүргэ гэһэн асууда[...]лаар радио ба теле[...] тедэй уран һайхан[...] главна редактор, х[...] сиин түрүүлэгшэ [...] элидхэл хэбэ. Ш[...] «Стекольщик», «Э[...] заводой электроме[...] хэй «Электродвигате[...] зетэ, нэгэдэхи ав[...] предприятиин «За р[...] дын хэрэгүүдэй [...] «На страже», рес[...] пансын министерс[...] сист» гэжэ газетэну[...] шэмэглэгдэнхэй, уд[...] гарадаг гэжэ тэмдэг[...] газетэнүүдэй ре[...] өөһэдынгөө коллек[...] лай бүтээсэ дээшэл[...] рам һайжаруулхын [...] юумэ хэдэг, хойрог [...] дэлдэг хүнүүдые шо[...] жэлдэг, наадалдаг [...] хамта зарим газетэ[...] гаар, һонигүйгөөр, [...] гарадаг тухайнь энд[...] дэһэн байна.

Ханын газетэ гар[...] «Правда Бурятии» г[...] мэрилэгшэ Г. Г. Су[...] рагшадта һонирхол[...] жэ үгэбэ. «Финанс[...] тын редактор Л. Т. [...] стража» гэжэ газе[...] орлогшо М. К. Сы[...] лай газетын редак[...] Е. М. Багадаев гэгш[...] тухайдаа хөөрэһэн ба[...]

Райкомой пропа[...] циин таһагые даа[...] ханов харалгын д[...] мэдээсэжэ, «Стекольщ[...] родвигатель», «За р[...] пансист» гэжэ газет[...] коллегинүүдтэ парт[...] Хүндэлэлэй грамот[...] рюулба.

Н. ДОРЖИХА[НОВ],
КПСС-эй Советскэ [райкомой] пропаганд[ын] [...]

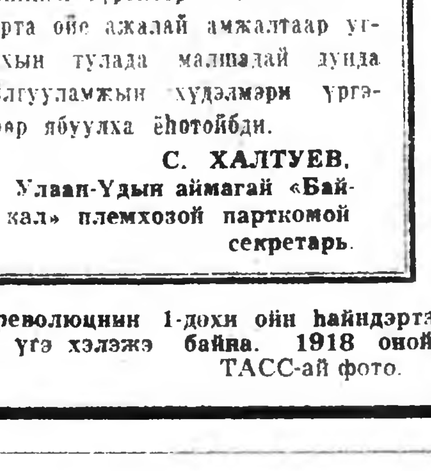
НҮХЭДТӨӨ ХҮНДЭТЭЙ ИНЖЕНЕР

Инженер Дамба Лапхаровичые «Электромашина» заводой хүдэлмэришэдэй дунда танихагүй хүн үсөөн байха. Арбан хоёр жэлдэ түс заводто таһалгарнагүй хүдэлжэ байһан инженер Дамба Нанзанов нилээд баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэнэй 1957 ондо манай заводто ажаллахаяа ерэхэдэнь, модо бэлэдхэлэй промышленностьда хэрэглэгдэдэг ТДТ-60 трактор, МАЗ-200 түхэлэй автомашина заһабаридаг байгаабди. 1960 онһоо хойшо К-61 түхэлэй автокрануудуд, элдэб түхэлэй электродвигательнүүд бүтээн гаргагдадаг болоо һэн.

Юрын заһабари хэжэ байһан аад, шэнэ продукци бүтээн гаргадаг болоһондоо заводой хүдэлмэришэд ехээр урмашажа, бүхы аргаар мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдодог, үдэшын һуралсалда олооро хабаададаг болоһон юм. Хүргэдэг, ойлгоогүй юумэнүүдыень тобшоор тайлбарилжа үгэдэг бэлэй. Тиин техническэ мэргэжэлтэй олон хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлэн гаргаһан байха.

Он жэлэй ошохо бүри түс заводой коллектив хүсэ ехэтэй электродвигательнүүдые, автокрануудые бүри олоор бүтээн гаргадаг болоо. Манай заводой тамгатай автокранууд, электродвигательнүүд оронноймнай олохон область, хизаарнуудта аха дүү социалис гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ. Продукциингаа шанарыень һайжаруулха, өөрынь үнэ хямдаруулха талаар ехэ амжалта түйлагдаа.

Заводой үйлэдбэриин шэнэ технологидо ороод байһан түрүүшын үедэ хайшан гээд хүдэлөө һаа, һайн шанартай продукци түргөөр бүтээн гаргадаг болохоб? гэһэн асуудал хүдэлмэришэн бүхэнэй ухаан бодол хүлгөөдэг байгаа. Тэдэнэр энээн тухай хамаг һанал бодолоо Дамба Лапхаровичтай хубаалдан, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэдэг һэн.

Дээдын һургуулитай, инженер мэргэжэлтэй Дамба Нанзанов шадал соогоо хүдэлмэришэдтэ туһа

Инженер Нанзанов электромеханическа цехтэ ухаалан зохёогшодой бүлэг эмхидхэһэн юм. Һүүлэй үедэ эдэнэр хорин хоёр дурадхал оруулжа, бүлтыень ажалдаа нэбтэрүүлээ.

Ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын, эмхидхэлэй ехэ ажал хэгдэһэнэй һүүлээр шэнэ маркын электродвигательнүүд һайн шанартайгаар, түргөөршье бүтээгдэдэг болоо. Заводой коллективэй түйлаһан амжалтада инженер Нанзановай оруулһан аша габьяа бага бэшэ. Мүнөө тэрэнэй хүтэлбэриддэг ухаалан зохёогшодой бүлэг техническэ дэбжэлтын талаар яһала амжалта түйлажа, олоной һайшаал магтаалда ходо хүртэнэ.

Инженер Нанзанов гансахан ажалаа хараад ябадаггүй, хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал табидаг. Тиимэһээ электромеханическа цехэй хүдэлмэришэд ажалай журам эбдэдэггүй, бүлтадаа халаанайнгаа даабари дүүргэһэн байдаг.

Түрүү хүдэлмэришэд тухай һонирхолтой статьянууд цехэй ханын газетэдэ бэшэгдэдэг. Хэн хүдэлмэришэнэй ажалаа ямараар эмхидхээд, ямар амжалта түйлаһан тухай ойлгосотойгоор хэлээтэй байдаг.

Инженер-механик, ухаалан зохёогшо, олоной хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг Дамба Лапхарович ажабайдалай жолоо зүбөөр бариһан үнэн сэхэ коммунист

А. НИКОЛАЕВ.

Зураг дээрэ: инженер Д. Л. Нанзанов.

УНШАГШЫН ЗУРАГЛАЛ

МИНИИ НҮХЭР

Буряадай түрүүшын эрдэмтэдэй нэгэн багша Рабдан Аюшеевэй нэрэмжэтэ гудамжаар алхалжа ябабаб. Бага бууралшаг болоһон толгойтой, амандаа гааһа зууһан, дунда зэргын бэетэй хүнтэй уулзажа, хараһан шарай, гараа барилсахатаяа хамта 1936 ондо Улаан-Үдын ПВЗ-дэ ажаллажа байхадаа модо харуулдадаг станогто баруун гарайнгаа долёобор хургые тайруулжархиһыень гэнтэ һанаад, танижархибаб. Түрэһэн гараһан Чисаана нютагтаа хара багаһаа наадажа, хамта үдэһэн бидэ хоёр үнинэй уулзалдаагүй байһан тула, бэе бэеэ харахадаа үни хөөрэлдэһэнэйнгөө удаа хоюулан Борбошынгоо гартэнь ошобобди. Урдуураа дүрбэн сонхотой, уужам һарууд зүһалангай модон гэр, һаяхан абаһан «Урал» маркын мотоцикл газаань.

Табин жэлэй саада тээ Хүсөөтэ нютагта үгытэй шадалтай Манжиин Санжа гэжэ үбгэн хара түмэр нашпажа, гэр бүлэнэрэйнгөө хоол, хубсаһа олодог, нэгэ муухан модон зэмьеэтэй айлайхи һуугша бэлэй. Харин ашата багша Ленинэй ударидалгаар совет засаг тогтожо, ажабайдалдамнай ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб, Үшөө иигээд бүри һайн байра байдалтай болохо байһан тухайгаа хөөрэлдэнэбди. Шэнэ шэнэ һонинуудаа хэлсэнэбди. Урдаһаа хамта ябаһанаа һананабди.

— Абымнай абажа ябаһан юумэ харыш, —гэбэ нүхэрни. Бишыхан кузница ссонь томо гэгшын хөөргэ, алха, душа, бусад олон зэмсэгүүдынь бүлтадаа гуримтайгаар табяатай, газаань мори тахалдаг станогынь үнеэхил зангаараа.

— Эсэгынгээ наһан соогоо абажа ябаһан юумыень мүнөө болотор хаягүй хадагалжа ябаа хадаа хүрөөш даа, —гэжэ баяр хүргэхэдэм:

— Нэгэ сүлөөтэй сагтаа хэрэгтэй юумэеэ тоншогшоб даа, —гэжэ тэрэ хөөрэбэ.

Энэ хүнэймнай бодото нэрэнь Цыдендамба юм. Нютагайнь зон тэрээнние гэртэхинэйнь нэрлэдэгээр Борбошо гэлсэдэг. Цыдендамба Цыбикович 1936 ондо Хориин аймагай нэгэ жэлэй һургуули (РКШ) эрхим һайнаар дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр түрэл «Улаан Загаһата» колхоздоо ветфельдшэрээр хүдэлжэ эхилһэн намтартай. Тэрэ гэһээр гушаад жэл үнгэрөө. Энэ үе соогоо ветеринар колхоз совхозойнгоо хэды олон мал эмшэлээ, аргалаа, аминиень абараа юм, тооложоншье барашагүй.

— Түрүүшээр дүй дүршэл багатай, туһалхашье хүн тиихэдэ байгаагүй, мал аргалха эмшье тон хомор. Һүни үдэрөөр холын малшад аргаа барагдахадаа ерэхэ, баһашье бэрхэтэй байгша бэлэй даа, —гэжэ нүхэрни үнгэрһэн жэлнүүдээ ой ухаандаа һэргээнэ.

Нүхэр Санжиев хүдэлһэн наһан соогоо хүндэ нэгэтэшье муу гүүлээгүй. Арад зоной түлөө үнэн сэхээр оролдожо ябаһан хүн даа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай хатуу бэрхэ сагташье баруун фронтдо санинструктораар ябажа, нилээдгүй олон хүнэй ами наһые абарһан юм. Нүхэрни гансал мэргэжэлээ хараад ябадаг бэшэ, арад зоной, илангаяа малшадай дунда парти, правительствын шухала тогтоолнуудые ойлгуулжа үгэдэг эдэбхи үүсхэлтэй хүн юм даа. Ажалдаа шударгы һэн тулада хэды дахин нютагай болон аймагай Совэдүүдтэ депутадаар һунгагдаа. Тиихэ зуураа һунгагшадай захяае саг соонь дүүргэхэ гэжэ оролдодог байгаа. Мүн олон жэлэйнгээ дүршэл шадабари залуу мэргэжэлтэдтэ харуулжа, тэдэнэй ажалда аргагүй ехэ туһа хүргэдэг, хамтын зүбшэлгэ хэжэ, дүй дүршэлөө андалдадаг.

Мүнөө нүхэр Санжиевнай совхозой нэгэдэхи отделенидэ ветфельдшерээр ажаллана. Эндэ 2000 гаран эбэртэ бодо мал тоологдодог. Хамта 20 гаран гүүртэ мал. Хараад үзэхэдэ, бага бэшэ ажал гээшэааб да[...] ямаршье хүшэр ху[...] айдаггүй һэн тула [...] ехэтэйгээр хүдэлжэ [...] гүүртэ, отаранууд[...] үбшэнтэй хайшан г[...] тэдэнние шэнэ арга[...] галха тухай ходоо[...] хөөрэжэ, ойлгуулжа [...] мэһээ нүхэр Санжи[...] ехэ хүндэлдэг. заабар[...] гэхэ гэжэ оролдодог [...]

Нүхэр Цыдендам[ба] 2—3 жэл болоод гу[...] гараха болоо. Теэд гу[...] сионер болооб гээд [...] хүн бэшэ даа. Залуу[...] туугүй, үнеэхил аха[...] урагшаа һанаатай, [...] лээ алдахагүйл байх[...]

П. СО[...]

Хэжэнгэ.

ЗУНАЙ АГИТТАЛМАЙНУУДТА

Октябрьска райондо зундаа олон агитталмай хүдэлдэг юм. Тэдэнэй нэгэниинь Бабушкинай үйлсэдэхи 120 байратай № 22 гэрэй хажууда байдаг. Энэ талмайе С. А. Мукуева даана. Үе үе болоод, эндэ һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд болодог, кино харуулагдадаг юм. Һаяхан «Кавказская пленница» гэжэ фильм харуулагдаа.

Мүн Геологическэ үйлсэдэхи агитталмай (даагшань Г. Сабиров) муу бэшээр хүдэлнэ. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хөөрэлдөөнүүд болоно. Бүри һаяшаг «На пути к Берлину» гэһэн кино харуулагдажа, суглараашадые һонирхуулаа.

М. ДРЯХЛОВ.

ХАЛХЫН-ГОЛОЙ ЭРШЭ-ХАНИ БАРИСААНАЙ ГЭРШЭ

...сад социалис оронуудтай суг хамта ...социалис лагериие хамгаалха, аюулгүй ...мень хангаха ябадалые өөрынгөө ин...циональна уялга гэжэ Советскэ Союз ...но.

(КПСС-эй программаһаа).

...АГ ДЭЭРЭ: Чойбалсан лётчик С. И. Грицевецые үндэр ... дашарамдуулан, амаршалжа байна.

Д. ПУРЭВДОРЖ

...ЛХЫН-ГОЛОЙ БАЙЛДААШАДТА

...голой уһанай
салгидахада,
...уудай урасхал
орьёлжо,
...Сагаанай хормойн
дорьёходо,
... Алтайн орой хүдэлсэ.
..., газар ниилэн байһан
...ата дайнай үеые,
... байдалда һэлмэ
далайһан
...рые мартанагүйбди
бидэ!
... тиихэдэ залуу, омогтой,
... зарандал халуун
эршэтэй,
... аз нуурай шубуудтал
эдли
... доро ниидээ бэлэйлтэ.
... суршэһэн дүроогөө
дүрөөлжэ.
... унаһан дурнын
талада
... муухай дайсадай урда
... жэтэ жагсаа бэлэйлтэ.
... туманөө, Эхэ оронoo

Аминһаа үлүү нангинда
тооложо,
Ахын улаан армитай хамтаран,
Атаатан дайсанаа бута
сохёолта.
Илалтын туг үндэр мандуулжа,
Ирагуу алдараа үргэн
дуудуулжа,
Урин шарайтай эдирхэн
байлдаашад
Үхибүүд мэтэ баяртай
бусаалта.
Халхын голой уһанай
намдахада,
Хамаг голнуудай уһан налайжа
Баян-Сагаанай хормойн
амархада,
Баруун Алтайн орой амарлай.
Тэнгэри, газар ниилэн байһан
Тэрэ аюулта дайнай үеые
Арадаймнай түүхэдэ мүнөөдэр
гэрэлтэһэн
Алдарта үдэрые мартахагүйбди
хэзээдэ.

Цырен-Базар БАДМАЕВ
буряадшалба.

БААТАРНУУДТА АЛДАР СОЛО!

ПУБЛИЦИСТИКЭ

Баян-Сагаанай үргэнхэн хоймороор, бархан добонуудай дундуур

Харанхы һүни, үдэршье
Харьялан шуумайжа урданал
Хамагай дунда алдаршаһан
Халхын-Гол, Халхын-Гол!

Саада эрьеһээнь саашаа холо бэшэ Хитад, Манжуурай газар... Наада эрьеһээнь наашаа сэлмэг тэнгэриин майхан доро сэсэглэн һалбарһан молор һайхан Монголой тала нютагууд.

Энэ хоёр гүрэнэй хоорондуур шахуу хара сагаание хахалһан Халхын-Голой нэрэ соло, Халхын голой эрьедэ хархис нохосуудтай хатуу шангаар тулалдаһанай дурасхаал эгээ мүноодэршье аялга дорюунаар зэдэлжэ, сууряатажа байнал!

Хара һүни харатайгаар
Халдан ороһон хархисые
Хамха сохижо тонилгоһон
Халхын-Гол, Халхын-Гол,—гээд

мүнөөшье шэхэнэй шэмэг, сээжын баяр болон домоглонобди. «Халхын-Гол» гэжэ хамагай дунда суурхаһан үгэ, нэрые манай совет-монголой хани нүхэсэлэй, харата дайсание диилэһэн тэмсэлэй һүр һүлдэ болгон дурданабди...

Теэд һанаад үзэел даа... Тэрэ гушан жэлэй саада тээ, 1939 ондо, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ социалис оронууд гэбэл, океан далайн дундахи олтирог мэтэ оройдоол Советскэ Союз Монгол хоёр байгаа һэм шуу. Энэ хоёрхон эхишэ гүрэние, хоёрхон лэ нүхэдые тамалха, таһалхын тула хархис империалис гүрэнүүд юу хэдэггүй һэн бэ: политическэ, экономическа, суртал үзэлэй һүйдхэл аргатайл сагтаа, шадалтайл сагтаа үүдхэжэ, ушаруулжа байдаг һэмнай. Заха хилэ дээгүүрнай заналта дээрмэ, тодхор тойбо татахын хойноһоо бүхы уеэрээ дугташан оролдоһониинь, манай хилэ сахигшадай шэн баатаршалгын тоогүй олон үльгэр жэшээ харуулһаниинь эли бэзэ даа.. Юрэдөө, бидэнэр хэды тиибэ лабашье һаань, юунэйшье урдаһаа, ямаршье бэрхэшээлһээ тунхарингүй, аласайнгаа һайхан арюун замаар асари гайхамшаг алхамаар шууд дабшажа ябаабди.

Тиигэн байтар лэ, хэтэрхэдээ, манай шэнээ шадал, шэн зоригые, СССР ба Монголой хани барисаанай бата бэхиие туршаха, буталха һанаатай Япон хархисууд США, Англиин түримхэйнэроор дэмжэгдэн, хүхын дуунай һарын гарахын урда тээ, хүхэ номин тэнгэридэ үүлэ мана татуулжа, хүрьһэтэ амгалан дэлхэйе ган түмэрөөр дэбһэжэ, хүхоор нарай ухибүүдые буудан хюдажа, Монголой нийслэл Улаан-Баатарһаа аяар мянга модоной хараада, түмэр замһаа аяар долоон зуу модоной газарта оршоһон Баян-Сагаан уулын хоймор, Халхын-Голой мүнгэн нюрууда тудхажа, харата муухайгаар добтолон оробо. Одоол тиихэдэ, «даарахада дабхасын туһа, дайруулхада, нүхэрэй туһа хэрэгтэй» боложо, Монгол нүхэднай совет нүхэдтөө дары хандаа һааб даа.

Тиихэдэнь бүхы Совет оромнай Монгол орондо туһа дүхэм үзүүлхын хойноһоо туйлай ехэ оролдолго хэшээл гаргаба. Һүр жабхалапта зэбсэгтэ хүсэнүүд газар, агаараар дамжажа, Халхын-Гол хүрэжэ ошобо. Тэрэ тоодо гансахан Буряад оронһоо сэрэгэй алба хэхэ уялгатай хэдэн мянгаад хүн дайн байлдаанай газарта мордобо...

Баян-Сагаан уулын дэргэдэ М. П. Яковлевай командалһан 11-дэхи танкова бригадынхид «шулуунай хайлама гал соогуур шуһан харгы гаргаба», галзууржа ороһон дайсадые ган түмэрөөр даруулба. Хайластын-Голой баруун үндэртэ И. М. Ремизовэй, И. И. Федюнинскиин полкнуудай сэрэгшэд эсэхэ, сухарихые мэдэнгүй эрид шангаар тулалдаба.

Тиихэдэ августын 20-ной үглөөгүүр бүришье һүроотэйгөөр, газар тэнгэри хоёр ниилэжэ байһан мэтэ болоһон гэлсэхэ... Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Г. П. Кравченкын командалһан авиационно полкын «булад жэгүүртэн» гансахан тэрэ үдэр хэдэн зуу дахин ниидэжэ, дайсанай хэдэн арбаад шуһата харсаганнуудые һамна, бута сохижо, хэдэн зуугаад пушканууд гал һомоор «турьяжа», ябаган, морин сэрэгшэд уулые уула гэнгүй, уһые уһан гэнгүй, һалхи шуурган мэтээр дабшаба...

Августын 31-нэй үдэр япон булимтарагшад яһаа ябтайса, эсэслэн усадхагдаба.

Энэ гайхамшаг туйлалдаанда Совет засагай үедэ эдир наһаяа үнгэргэһэн, хүмүүжэһэн, олонхидоо нэгэ үеын, янза бүриин яһанай хүнүүд, мүн монгол нүхэд шэн баатарлигаар хабаадалсаа. Ленинградец П. С. Задорин, москвич Т. Ф. Бурмистров, Ураалһаа Б. А. Смирнов, Буряад оронһоо У. Ш. Раднаев, П. Е. Тынтуев болон бусад олон сэрэгшэд, монголшуудһаа Гонгор, Шагдарсурэн, Дандар, Олзвай, Гэлэг Баатар, Данзанванчик болон бусад сэрэгшэд арьяатан хара дайсантай арсалан баатараар тэмсэжэ, алдар суугаа мүнхэлөө.

Манай сэрэгшэдэй дундаһаа 70 хүндэ Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо, мүн монголшуудай дундаһаа дээдын нэрэ зэргэ, шагнал һайшаалда олохон хүнүүд хүртөө. Агаарай баатарнууд Г. П. Кравченко, С. И. Грицевец, Я. В. Смушкевич гэгшэд эгээ түрүүлэн Советскэ Союзай хоёр дахин Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Комкор Г. К. Жуковай айхабтар ехэ бэлиг шадабари, эрэлхэг зориг онсо тэмдэглэгдээ.

Эдэ баатар нүхэдэй гэрэлтэ һайхан дурасхаал мүнхэлхын тула тэдэнэй нэрээр олохон үйлсэ, тосхон, һургуули, пароходууд нэрлэгдээ һэн.

Эдэ нүхэдэй гайхамшаг үйлэ хэрэгүүд совет болон монгол арадуудай оюун ухаанда хэтэ мүнхэдөө мартагдашагүй бүхөөр хадуугдаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ үльгэр жэшээ болоо.

Тэрээнһээ гадна, Халхын-Гол дээрэ туйлаһан илалта аха дүү арадуудай татахада таһаршагүй, матахада матаршагүй бата бэхи хани барилсаае, марксизм-ленинизмын нэгэн адли үзэл сурталтай арадуудай илагдашагүй байһые ялас гэмээр харуулаа.

Тэрэ үнгэрһэн шалгалта, хатуужалһаа хойшо совет-монгол хани барисаан улам гүнзэгы, улам арюун, улам бата бэхи болоо. Энэнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ, һүүлээрньшье баһал эли тодоор харагдаа, харагдажашье байна.

Үнгэрһэн жэлэй намар МНР-эй Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сангын ажахыда эгээл хүндэтэй ёһоор угтуулан айлшалхадамнай, малшан Пимбуу гэдэг Юрөө мүрэнэй нүгөөдэ эрьесын хабсагайнууд тээшэ хаймадан заажа: «монгол-зүблэлтын найрамдал хэтэ мүнхэ юм. Энэ хабсагайһаашье бэхи юм» гээд эгээ мүнөө үедэ хани хоёр гүрэнүүдэй хоорондоо ямараар туһалалсажа байһан тухай өөрынгөө ажахын ажабайдалай үльгэр жэшээ дээрэ омогорхон хөөрэжэ байгаа бэлэй.

Теэд үнэхөөрөөшье совет-монгол хани барисаан эбдэршэгүй бата бэхи! Энэ хани барисаамнай социалис орон бүхэнэй һүр жабхалан, хүсэ шадалые арьбажуулна гэжэ дахин дахинаа омогорхон мэдэрнэбди.

Энэ хани барисаае ямаршье хара хүсэн, хорото һүйдхэл таһалжа шадахагүй!

Энэ үдэр, Халхын-Гол дээрэ совет-монгол зэбсэгтэ хүсэнүүдэй илан амжаһан сагһаа хойшо 30 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, социализмын, коммунизмын түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй арюун һайхан дурасхаалые доро дохин һүгэдэжэ хүндэлнэбди.

Энэ үдэрөөр дашарамдуулан, Халхын-Голой байлдаануудта хабаадалсаһан хани нүхэдтөө зүрхэнэй халуун амаршалга хүргэнэбди.

Сэлмэг тэнгэриин майхан доро, сэсэглиг торгон нуга тохойнууд соогуураа

Эбхэрэн зурын урданал
Эб найрамдалай түлөө
Эршэтэ тэмсэлэй болоһые.
Эбтэ хоёр арадай
Эршэ зоригтой бодоһые
Хараһан, үзэһэн, алдаршаһан
Халхын-Гол, Халхын-Гол!

Баян Сагаан, Хайластын үндэрнүүд эб найрамдалай хэрэм мэтээр тобойлдоно, эгээ хойморoорнь Халхын-Гол эбэй һайхан аялга татан, эбхэрэн, салгидан м...

Р. ЦЫБИКОВ.

БАЙЛДААНАЙ ХАРГЫГААР...

...Халхитайшье һаа, на...той үдэрнүүд һанагдана. ... сагаан тала. Сэрэг...таһан окопууд. Яба... батальон. Ехэ буугай ... өөдэ харуулан тодхо... ехэ буунуудай сэмгэн эн...дохо юм. Һүни, үдэр... һургуули хэнэбди. Бай...гэй хээрын нүүдэл гү...нууд жэрылдэнхэй. Тү... гол харгыһаа хажуу тээ... нарин колеятай түмэр ... һүниндөөл сэрэгэй ...гдана. Манай частиин ... ашаа буулгана.

... политхүдэлмэрилэгшэд, ... бидэнтэй хэшээл ун... хоорондын байдал ша... Европодо фашис Гер... аюулта дайнай түймэр ... зүүн зүгэй үлэн ...лис Японой милита...дай ехэхэн газар— ... эзэлээд, совет Алас... дэлгэр дайда руу улан... нь эли һэн.

...шэд дайн байлдаанай ... һургуули хэжэ байхадаа, ... «ойрын» дайсан—япон ... гэжэ ойлгонобди. Мүн ...ай тагнуулай самолёт ... дабаха һэдэлгэ нэгэтэ ... байба.

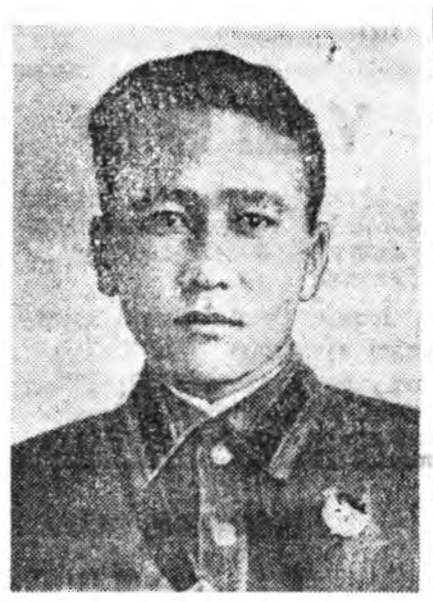
...шье барагдаха тээшээ бо...нуудай хөөрөөнһөө, га...лһээ ойлгоходомнай. ...д манай хани хүршэ ...нэй хилые дабан, зэб...о хэһэн байгаа. Бидэнэр ... ойрын зорилгые Совет ... мэдүүлгэһээ ойлго... самурайнууд Совет оро...рна зүг руу добтолхо за...ой газар дээгүүр табиха ... Монгол Арадай Респуб...н богоолшохо гэһэн зо... Монголой газарые совет ...дынгоо газар мэтээр хамгаалха. Монголой арадай хубисхалта улаан сэрэгтэй хамта Совет Улаан Армиин сэрэгшэд нэгэн хамта ябажа, япон самурайнуудай хорото хара бодолгые таһа сохихо ушартайбди.

...Монголой зүүн зүгэй үргэн элдин тала нютаг нэмжынэ. Эреэн-Саба, Баян Түмэн, Тамцаг-Булаг, Буир-Нуур, Баян-Бүрдэ, Халхын-гол...— гээд лэ ябаһан харгымнай дайнай фронтдо тулашоо бэлэй. Бидэнэр— шэнэ ерэһэн нэмэлтэ хүсэн. Зам зуураа, Тамцаг-Булагта япон сэрэгэй агаарай добтолгоһоо ондоо «байлдаа» үшөө хараадүйбди.

Шэб харанхы һүниие хаха зүһэн туяаруулһан ракетэнүүд хаа яа, нилээд холоһоо зурын, тэнгэри өөдэ дэгдэнэ. Бороо һабираад һаланагүй. Машинаһаа буугаад, угтажа абаһан командираа дахажа, нилээд холо газар ябагаар ябажа, хүрэхэ газартаа ерэбэ хэбэртэйбди. Түрүүн алба хэжэ байһан ротоһоо миил найман хүн намтай хамта ябана. Эндэ бидэниие дахяад таһалжа, үшөө хэдэн газарта хубаарилан тарааба. Үүр сайжа байхада «байраа» олобо хэбэртэйб. Бороон һабир-шэбир гэһээр зогсошобо. Тойроод танигдаагүй газар, хүнүүд. Зүг шэгээ юушье мэдэнэгүйб. Үглөөнэй наран тад ондоо тээһээ гарахадал гэнэ. Толгойм эрьешөө бшуу. Взводой командир Дмитриев, младша политрук Дроздов, отделениин командир Мансуров—эгээл эхин түрүүн танилсаһан хүнүүдни. Байлдажа байһан Ремизовэй полкын 7-дохи рото.

Тиигээд уданшьегүй фронтовой байдал мэдээжэ бологдоо, хани нүхэдтэйгөө танилсагдаа һэн. Манай батальон түрүүн японуудай эзэлжэ байһан энэ районие добтолон абаһан байгаа. Самурайнууд алдаһан газараа бусааха һанаатай удаа дараа добтолбошье, зориһондоо хүрэжэ шадаагүй бэлэй.

Июль—август һарануудта эгээл шанга тулалдаанууд Халхын голой хоёр эрьсэр болоо. Эдэ тулалдаануудта манай частиин сэрэгшэд бусад танкова, ехэ буугай болон монголой морин сэрэгэй (частьнуудтай хамта япон самурайнуудай добтолгые бута һамна сохижо гараа. Баян-Сагаанай үндэрые эзэлхэ гэһэн самурайнууд июлиин 3—4-нэй үдэрнүүдтэ энэл уулын боорёор өөһэдынгөө үхэлые олоһон юм.

Улзы РАДНАЕВ

Манай буряад хүбүүд сооһоо эрэлхэг зоримгойгоороо шалгарагшад олон байгаа. Сэлэнгын аймагай Жаргаланта нютагай Улзы Раднаев (зураг дээрэ харуулагдана) байлдаанай атакада олон удаа орожо ябаа. Тэрэнэй мэргэн һомо, хурса жадын хүсэнһөө олохон самурайнууд унаһан юм. Мүн Мухар-Шэбэрэй аймагай һэбэлдэй тосхондо түрэһэн Иван Карпуков бэрхэ пулеметчик һэн. Эдэ хоёр Дайшалхы Улаан Тугай ордендо хүртэһэн юм. Тиимэ зоригтой хүбүүд манай батальондо олон байгаа.

Августын 31-дэ совет-монгол сэрэгшэдэй илалтаар Халхын-Голой тулалдаан дүүрээ. Япон милитаристнуудай добтолгоор «һандаргагдаһан» Монголой хилын заставанууд хуушан байрануудаа дахин һэргээн түбхинэжэ захалаа бэлэй. Бидэ, совет сэрэгшэд, монгол ханинартаа туһалха гэһэн өөһэдынгөө интернациональна уялгаяа энэшье хэрэгтэнь бэелүүлэн, октябрь һарын һүүл болотор тэндэ хилын харуулай үүргэ гүйсэдхэһэнбди. Манай ротын дэргэдэ байрлаһан Монголой хилын заставын Дулмаа даргатай сэрэгшэд бидэндэ халуун баяр хүргөө бэлэй.

Д. ЦЫБЕНОВ.
Халхын-Голой байлдаанда хабаадагша, капитан.

МҮНХЭДӨӨ ҺАНАГДАХА ЮМ

Би өөрөө Зэдын аймагай Цагаан Усан нютагта түрэһэн хүм. Эндэ эдир залуу наһаяа үнгэргөөд, 1937 ондо совет армиин зэргэдэ жагсажа, Шэтын областиин газар дээрэ оршодог Сретенск хотодо алба хэжэ байбаб. Санитарна автобус жолоодогшо һэм. Тиигэн байтарни, манай полк дайшалхы маршда гаража Бөоржо ерэбэбди. Тэндэһээ Соловьевск станци хүрэжэ, комкор Г. К. Жуковтай уулзажа, хани харилсаата Монгол ороной хилые япон булимтарагшадай нэбтэрэн ороһон тухай мэдэбэбди. Тиигээд энэ хүршэ орондо зоригжо гараһан замдаа Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб» гэжэ романиншан үрдижэ, дайшалхы түрүү позицида гаража, харата дайсантай тэмсэхэ гэжэ шиидэһэм.

Халхын-Гол хүрэжэ хоноһон һүниингөө үглөөгүүр энээн тухайдаа комиссартаа мэдүүлжэ, санитарна автобусоо орхин, стрелогоор томилогдожо, татар Габрашидовай отделенидэ оруулагдаа һэм.

Түрүүшын атакада ороходоо, манай стрелогуудай ротоһоо оройдоол 5 хүн амиды үлөөһэн. Би шархатабашье, гэдэргээ алхамшье су харингүй, дайсантай тулалдажа, буудалдажа байһанаа һанагшаб. Удаадахи үдэрынь дайсанай хороһон газарые дайлан абаха даабари абабабди. Шэнэ хүбүүдшье олон хүрэжэ ерэһэн байгаа. Шэн зоригтойгоор буудалдаһаар Халхын голые гаталан гаража, сэхэ атакада орообди. 4 час тухай байлдабабди.

Би өөрынгөө нүхэртэй граната зэбсэг абажа, окопо соо хороһон бүлэг дайсадые усадхаһан, тиигээд хойто үдэрынь бусад нүхэдөөрөө Квантунска армиин штаб дайлан абалсааб.

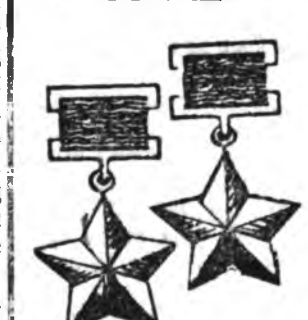
Юрэдөө Халхын гол дээрэхи тулалдаанай эхилхэһээ һүүл хүрэтэрнь олохон атакануудта оролсоһон, олохон хархисуудые эритэ мэсээрээ хюдаһан байһаб. Энээнэйнгээ түлөө засаг түрын эгээн дээдын хайра — Ленинэй ордендо хүртөө бэлэйб.

Мүнөөдэр тэрэ түүхэтэ сагһаа хойшо тэбхэр 30 жэл боложо үнгэрбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Халхын-Голой байлдаануудта хабаадалсаһан дайшалхы нүхэдөө хани халуунаа амаршалнаб.

А. ХОХЛОВ.
Халхын-Голой байлдаанда хабаадагша.

ХОЁР ДАХИН ГЕРОЙ

КРАВЧЕНКО Григорий Пантелеевич — *майор, сэрэгэй агаарай хүсэнүүдэй лётчик.*

Нүхэр Кравченкын хүтэлбэри доро манай истребительнүүд агаарай тулалдаануудта 18 япон самолёдуудые, газар дээрэ ба агаарта үгы хээ һэн. Тэрэ өөрөө 5 самолёт эрэлхэгээр усадхаа юм. Нэгэ тулалдаанай үедэ тэрэ дайсанай истребитель бута сохёод, дам саашаа дашууран ниидэжэ, байлдажа ябаһаар горючияа дууһаад, ондоо тала газарта һууха баатай болоо һэн. Тиигээд гурбан хоног үнгэрһэн хойно аэродромоо ябагаар хүрэжэ ерээ һэн.

К. П. Кравченко 1912 ондо Днепропетровско областиин Голубовка тосхондо түрэһэн, украинец. 1931 онһоо партиин гэшүүн. 1931 оной май һараһаа Совет Армиин зэргэдэ алба хэһэн. Качинска авиационно һургуули дүүргэһэн. Халхын-Гол дээрэхи тулалдаанай үедэ майор Н. Г. Глазыкинай наһа барахада, 22-дохи авиационно полк даажа абаа һэн. 1939 оной февралиин 22-то тэрээндэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо, харин 1939 оной августын 29-дэ майор Г. П. Кравченко «Алтан одон» гэжэ хоёрдохи медаляар шагнагдаа. Хитадта (1938 ондо) болоһон тулалдаануудта, мүн совет-финскэ дайнда хабаадалсаһан. СССР-эй олохон орден ба медальнуудаар, МНР-эй Улаан Тугай нэгэдэхи зэргын орденоор шагнагдаһан. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Агаарай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 3-дахи Армиие. 64, 11. 215 авиационно дивизинүүдые командалжа ябаа. 1943 оной февралиин 22-то Урна хото шадар болоһон агаарай тулалдаанда наһа бараа. Тэрээнэй шарил Кремлиин хана дотор хадагалагданхай. Түрэһэн нютагтань геройн бюст табигданхай. СССР-эй Оборонын министрэй приказаар Г. П. Кравченко Халхын-Голой байлдаануудта өөрынь командалһан авиационно полкын списогтэ хэтэ мүнхэдөө оруулагданхай.

ШЭН БААТАРШАЛГЫН ХУУДАҺАНҺАА

ВИНТНЬ НУГЫҺАН БАЙБА

Августын 4-дэ һэн... Хамар Дабаанай хабсагайн үндэрнүүд дээгүүр харсага мэтэ шуран истребительнүүд дэгдэжэ, япон самолёдуудтай урда хойно, дээрэ доро оролсожо, дүрэ буляалдан, уула хадын доһолосо, униар мана татаса дали жэгүүрээр тулалдаба... Лейтенант А. Ф. Мошин (һүүлдэнь Советскэ Союзай Герой болоһон) япон самолёдые һалатар буудаад, тэрэнэй шатажа, дүлэбхин унажа захалхатай адли, удаадахи самолёдой хойноһоо шуумайба. Айжа һүрдэһэн агрессор годирон бэдирэн зугадажа оробо. Теэл Мошиной һомон дууһанхай. Ялтайб? Баатарлиг лейтенант булад харсагаяа шадамар бэрхээр жолоодожо, японой ара хойноһоо ороод хүсэжэ, самолёдойнь һүүлые винтээрээ хуха дайруулба. Һүүлгүй болоһон агрессор һүр һүлдэеэ алдажа, сэхэ доошоо унажа, газар үмхэн тэһэрбэ... Тиигээд аэродром дээрээ Мошиной самолёдоо буулгахадань, винтнь багахан нугыһан байба. Тохёолдоһон ушар тухай командиртаа тэрэнэй элидхэхэдэнь, ехэл һонирхолтой байгаа һэн.

ШЭДИТЭ ДОРЮУНААР...

Прокопий Тынтуев Байгалай эрьедэ буряад бүлэ дотор түрөө.

Армида пулемётно взводой командир болотороо дэбжэбэ. Тиигээд Прокопий Егорович хани — Монгол гүрэнэй хилэ шадар, Халхын гол дээрэ хатуу шанга тулалдаанай эхилхэдэ, шэн баатаршалгын үльгэр жэшээ харуулба.

...Жалга гүбээнүүдтэй хуудам талын дундуур Прокопий Тынтуевай взвод бусад нүхэдтээ адлихан жагсажа, үсэд урагшаа дабшаба, дайсанай үхэр буунууд урдаһаань дүүелдэбэ. Томо томо һомонууд эндэ тэндэ дойбод сохин, эшхэрэн тэһэржэ, шэхэ дүлиирүүлэн, тооһо шорой үрхирүүлбэ. Баһа пулемёдууд үндэрэй орой дээрэһээ пишаганалдаба...Ород хүбүүн—орлогшонь эгээл энэ үедэ айхабтар хүндөөр шархаташоод, ара нюрган дээрээ үндэлзэн хэбтэбэ. Прокопий тэрэ нүхэрэйнгөө хажууда агшан зуура ошожо, алдалшаһан тооной хүндэ дары туһаламжа үзүүлээд, арын частьда абаашахые захирба.

Командир улам хатуу зориг орожо, бүхы взводоо дахуулан хүтэлбэ... Солдат нүхэдынь, пулемётчигуудынь буу һомоной гал, шуһан аадар доро урагшаа шэн баатарлигаар дабшаба.

Прокопий командирай взвод «доһолгооото» шэрүүн добо үндэрэй орой эзэлэн абажа, япон булимтарагшадые һамна, бута сохин намнаад, бэшэ нүхэдэйнгөө амжалта, дабшалтые хангаһан байха юм.

Иимэ шэн зоригто, шэдитэ дорюун баатаршалга гаргажа, эритэ мэсээр тулажа, эрын ёһоор тулалдаһанай түлөө Прокопий Тынтуев Дайшалхы Улаан тугай орден хайрада хүртөө юм.

И. КУЗНЕЦОВ.
Эрхүүгэй университедэй багша.

ХИЛЭ ХАМГААЛАГШАДАЙ БАТАЛЬОН

...-ГОЛОЙ тулалдаанай түлэг дунда, июль һа...хэр совет хилын харуулнуудай эрхим сэрэг...дэһэн морин сэрэгэй тусхай батальон байл...гдаа һэн. Хилэшэд монголой газар дээ...ахуу километр морёор гаталан, япон саму...гаарай добтолгоһоо зайсан, уһагүй дайдын ...лые дабажа хүрэһэн юм.

...руулай сэрэгшэд өөһэдынгөө командир май... ударидалга доро тэндэ байлдажа байһан ... сэрэгшэдтэй хамта японой эзэмдэгшэдые ... усадхаха тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоһон ...шэдэй батальоной бүридэлдэ манай Буряад ...аха ябалсаа һэн.

... батальоной сэрэгшэдтэ дайнай эгээл шанга, ...гатай участогууд даалгагдадаг байгаа. Дай... байһан районой ара талын байдалые мэдэ... сэрэгэй хүсөөр тагнуул хэхэ, япон сэрэг...һаа «амиды хэлэ» асарха даалгабари гүйсэдхэхэ — эдэ бүгэдэдэ хилын харуулшад оролсодог байгаа. Дайшалхы даалгабаринуудаа хилэшэд найдамтайгаар бэелүүлжэ шададаг һэн. Отделениин командир Степанов өөрынгөө сэрэгшэд: Пильков, Чугунов, Романов, Самойлов гэгшэдтэй дайсанай эзэлжэ байһан районой ара тала руу зоригтойгоор нэбтэрэн, япон самурайе амидыгаар барижа ерээ бэлэй.

Отделениин командир Клюкин эрэлхэг зоригто хилэшэдээ дахуулан, дайсанай сэрэгүүдэй байрлаһан газар дээгүүр һэмээхэн нэбтэрээд, самурайнуудай сэрэгэй склад болон шухала хэрэгсэлэй хаана байһаниие наринаар мэдэжэ ерэдэг байгаа. Тэрэнэй мэдээсэлээр совет-монгол сэрэгэй командовани дайсанай шухала хүсые артиллериин болон агаарай хүсөөр усадхадаг байгаа бшуу.

Августын шанга тулалдаанай үдэрнүүдтэ хилэшэдэй ротонууд мүн лэ харюусалгатай участогууд дээрэ байлдажа гараа һэн. Манай ротын младша лейтенант нүхэр Завальный дайсанай урдаһаа өөрынгөө взводые эрэлхэгээр гар хүсэнэй атакада оруулдаг байһан юм. Нэгэ тиимэ тулалдаанай һүүлээр 38 япон сэрэгшэд алуулаад хэбтээ бэлэй. Эндэ минии нүхэд, хилэшэд Завальный, Мостовой, Иванов болон бусад онсо шалгарһан байгаа.

Дайнай түгэсхэлэй табан үдэрэй туршада хилэшэдэй эзэлжэ байһан районие 21 удаа бомбодоһон, ехэ буугаар буудаһан юм. Тингэбэшье һаань, сэрэгшэднай дайсанай добтолгын урдаһаа эрэлхэгээр харюусажа, урагшаа дабшан, үлэн самурайнуудые улам эршэтэйгээр сохижо, усадхажа байгаа һэн.

Дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр совет хилэ хамгаалагшад Тамцаг-Булаг дээрэ Монголой хилэшэдтэй хани халуун уулзалга хэһэн юм. Тэндэ совет-монгол анда нүхэд хамтынгаа дайсан — Японой эзэрхэг түримхэйшүүлые усадхаха хэрэгтэ алдар габьяатайгаар байлдаһан тухайгаа хөөрэлдэжэ, хэтын хэтэдэ хани барисаатай ябажа, дайсадаа дараха гэжэ тангариглаа һэн.

Ууган танил, анда нүхэд — монголой хилэшэд тиихэдэ бидэнэртэ эрхим дурасхаал болгон Улаан тугаа барюулһан юм.

Д. КОЛЫВАНОВ,
хилын харуулай офицер,
Халхын-Голой байлдаанда хабаадагша.

ХЭБЛЭЛ ТАРААЛГА—ОЛОНИИТЫН ХЭРЭГ

Ерэхэ 1970 ондо ажалшадай дунда газетэ, журнал захилга үргэнөөр эмхидхэхэ асуудалаар үнгэргэгдэhэн суглаанда республикын аймагуудай «Союзпечатиин» агентствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба.

Үнгэржэ байгаа жэлдэ арад зоной дунда газетэ, журнал тараалга урда жэлнүүдэйхиhээ эмхи гуримтайгаар ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой, ниитын түлөөлэгшэд «Айл бүхэндэ—газетэ журнал» гэhэн уряа дэлгэрүүлжэ, хото, хүдөөдэ хэблэл тараалгые гуримшуулhан, шухала хэмжээнүүдые абаhан байна. Арад зоной дунда хэблэл тарааха талаар Загарайн, Захааминай, Хойто-Байгалай, Баунтын, Ахын, Кабанскын, Сэлэнгын болон бусад аймагуудта hайн амжалта туйлагдаа. «Союзпечатиин» Захааминай, Сэлэнгын, Улаан-Үдын агентствэнүүд бүри hайнаар ажаллажа, «мянгатанай» тоодо оролсоо. Тайлбарилан хэлэхэдэ, 1000 хүндэ дунда зэргээр 1019—1027 хэhэг газетэ, журнал захигдаhан байна. Эдэ аймагуудай ажалшадай дунда «Правда», «Экономическая газета», «Сельская жизнь» газетэнүүд илангаяа олоор тараагдаа.

Ажалшадай дунда хэблэл тарааха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан ниитын түлөөлэгшэдтэ республикын газетэнүүдэй, «Союзпечатиин» управлениин зүгhөө грамота, үнэтэ бэлэгүүд болон мүнгэн шан барюулагдаhан гээшэ.

Гэхэтэй хамта зарим аймагуудта арад зоной дунда хэблэл тарааха хүдэлмэри аали нобшоор ябуулагдана. Жэшээнь, Хоринэ аймагай Георгиевска совхоздо гансахан почтальон бии. Тэрэ почтальондо дүрбэн тосхон үгтэдэг. Дүрбэн тосхоной ажалшадай дунда гансахан хүнэй хэблэл тараажа үрдихэнь бэрхэтэй. Мүн Баргажанай аймагай Дэрээнэй, Хурамхаанай совхозуудай ажалшадай дунда жэлhээ жэлдэ хэблэл тараалга муугаар эмхидхэгдэдэг байба. Эндэхи ажахын парткомууд энэ талаар тодорхой хэмжээ ябуулга хараалжа, нютаг бүхэнэйнгоо хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ саг соонь туhаламжа үзүүлжэ байха зэргэтэй гэжэ үгэ хэлэhэн хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин газетэ, журнал тарааха таhагай начальник нүхэр Савинов тэмдэглэбэ.

Үргэн олон уншагшадай дунда газетэ, журнал тараадаг почтальонууд, илангаяа ниитын түлөөлэгшэдэй үдэр бүриин туhаламжын ашаар үнгэржэ ябаа жэлдэ олон хэблэл нэгэ жэлэй болзортойгоор тараагдаhан байна. Жэшээнь, Загарайн, Кабанскын, Захааминай аймагуудай «Союзпечатиин» агентствэнүүдтэ тоологдодог ниитын хэдэн зуун түлөөлэгшэд арад зоной дунда хэблэл тараалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа гараа. Эдэнэр ажалшадай дунда газетэ, журналнуудые жэлэй болзортойгоор тарааhан байха юм.

Кабанскын аймагай «Союзпечатиин» агентствын начальник Л. Ф. Чернявский ажалшадай дунда хэблэл тарааха талаар ниитын түлөөлэгшэдэй ехэ үүргэ дүүргэдэг тушаа хэлээ. Тэдэнэй ашаар байгша оной хоёрдохи хахадта хэдэн зуугаад хэhэг газетэ, журнал нэмэжэ тараагдаhан байха юм. Хэблэл тарааха хүдэлмэридэмнай ВЛКСМ-эй зарим райкомуудай хүдэлмэрилэгшэд багаар туhаламжа үзүүлнэ. Залуушуулай захижа уншаха ёhотой хэблэлэй хэды шэнээн тараагдаhан тухай мэдээ суглуулаад лэ, тэдэнэр ажалаа хизаарлашана. Мүн арад зоной захил хүүлэhэн газетэ, журналнууд заримдаа hаатажа абтагдана гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ.

Республикын хото, хүдөөгэй ниитын түлөөлэгшэд, почтальонууд, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой эдэбхитэдэй арад зонтойгоо харилсаа холбоотой байhан газарта хэблэл тараалга hаатабаригүй үнгэрдэг, саг соогоошье абтана. Жэшээнь, Захааминай, Хэжэнгын, Баргажанай, Ярууны, Зэдын аймагуудта «Буряад үнэн» газетэ тараалга бусад аймагуудта орходоо үлүү hайнаар, эмхи гуримтайгаар-шье ябуулагдаhан байха юм. Захааминай, Баргажанай аймагуудай «Союзпечатиин» отделенинүүдые даагшад О. Ж. Дариева, М. А. Смирнова гэгшэд «Буряад үнэн» газетын нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэhэн байха.

Ерэхэ жэлдэ республикын ажалшадай дунда хэблэл тараалгые hайнаар ябуулха тушаа асуудалаар нүхэд Попова (Түнхэн), Сороченко (Хлагта), Жигжитов (Загарай), Моссорова (Улаан-Үдэ), Гармаев (ВЛКСМ-эй обком), республикын хэлхеэ холбооной управлениин начальник нүхэр Булдаев, хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин газетэ, журнал тарааха таhагай начальник нүхэр Савинов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, партийна, советскэ, комсомолой организацинуудта түшэглэн, арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, айл, бүлэ бүхэндэ газетэ, журнал бэшүүлхэ гэлсэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад 1970 ондо гараха хэблэлые тарааха хүдэлмэриие ноябриин 25-да дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абаба. Уялга соонь республика доторое юрэнхы дээрэнь 1000 хүн бүхэндэ 1000 хэhэг газетэ, журнал тарааха гэжэ хэлэгдэнхэй.

Уншагшадай тоо олошоруулхын зорилгоор саг соонь газетэ, журналда захил абажа байха тусхай пунктнуудые хүдөө нютагуудта олошоруулагдахаар хараалагдаба. Мүн республикын колхоз, совхоз, предприятинуудта ниитын совет, түлөөлэгшэдые олошоруулжа, айл бүхэниие газетэ, журналтай болгохын түлөө оролдохо гэжэ хэлсэбэ.

Ажалшадай дунда хэблэл тараалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсагшадые урмашуулхын тула хэдэ хэдэн шан республикын газетэнүүд, республикын хэлхеэ холбооной управлени, «Союзпечатиин» агентствэ тогтоохо байна. Социалис мүрысөөнэй дүн 1970 оной февраль hарада согсологдохоор хараалагдаба.

Улаан-Үдын Коммунистическэ гудамжада.

А. МАНТАЕВ[А]

ФУТБОЛ

hҮҮЛШЫНШЬЕ hАА, УРМАТА[Й]

hүүлшын уулзалга. Урматай уулзалга. Энэ уулзалга уржа үдэшэ Улаан-Үдын стадион дээрэ болоо. Талмайн эзэдтэй Хабаровскын СКА команда хаба шадалаа туршаhан, техникэ, тактикаяа харуулhан байна. Ямар нэгэ зүгын томо гэртэл, стадионшье энэ үдэшэ хүүежэ байгаа. Энэшье гайхалтай бэшэ ааб даа. Манай айлшад Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй футболой командануудай дунда эгээл бэрхэшүүл гэжэ суурханхай бшуу. Мүнөөшье зоно соогоо нэгэдэхи hуурида гаранхай. Харин манай «Сэлэнгэ» команда мүрысөөнэй таблицада гурбадахи hуурияа алдаагүй.

Ушар иимэhээ hүүлшын энэ уулзалга олон зоной анхарал татаhан, радио, телевиденеэр дамжуулагдаhан байха юм. Теэдшье энэ уулзалга hонирхолтойгоор, ёhотойл спортын гуримаар үнгэрөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Алишье командын футболистнууд бүдүүлиг, «муухай» наада харуулаагүй, судьягай жэмбүүршье хаалахан соностоо.

Гэбэшье бүмбэгэ сохижо оруулмаар минутанууд алишье командадань байгаал даа. Нааданай hайн техникэтэй байhанаа харуулжа, футболдо дуратайшуулые урмашуулжа, түрүү хоёр команданууд тэнсэhэн байна. Уулзалгын дүн—0:0. Зүгөөр нааданай түрүүшын дүхэриг тэшье эдэ хоёр команданууд мүн лэ тэнсэhэн байгаа. Тиихэдэ 2:2 гэhэн тоонууд уулзалгын протокол[до] hааб даа.

— hүүлшыншье h[аа] урматай уулзалга ха[руулжа]... жэ футболдо дурата[йшуулда] үдэшэ мэдүүлээ бэлэ[г]...

С. БА[...]

Зураг дээрэ: наадан[...]

Л. ХАЙДУРОВА[...]

Залуу наhан.

О. МАКСИМОВАЙ фото.

«ТАЙМЫР»

Номой таг

Залуу шүлэгшэдэй нэгэн Мэлс Самбуевай «Тайгын сайхан» гэжэ шүлэгүүдэйнь түрүүшын согсолбори үргэн ниитэ уншагшадаар hонирхогдобо. Юуб гэхэдэ, поэт Мэлс Самбуев тэрэ ном соогоо түрэл нютагайнгаа үзэсхэлэн гоё hайхан байгаалиие, барагдашагүй баялигые, мүн тэндэхи хүн зонойнгоо сэбэр сэхэ абари зангые тобойсо харуулжа шадаhан шуу. hаяшаг энэ поэдэй «Таймыр» гэжэ хоёрдохи ном хэблэлhээ гаража, наймаанда оробо.

Залуу поэт Мэлс Самбуев энэ ном доторoo Таймырай хахад арал дээрэхи үнгэрhэн, мүн үргэн hалбаржа байгаа мүнөөдэрэйнь саг харуулхаhаа гадна, эндэхи нютагай хүн зоной ажабайдал, ажал хэрэгүүдыень магтан дуулана. Эгээл тиимэhээ Мэлс Самбуевай «Таймыр» гэжэ хоёрдохи номые хүнүүд hонирхон уншаха аабза гэжэ этигэхээр.

В. ДОРЖИЕВ.

ХИЛЫН саанаhаа

Л. СВОБОДЫН ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

ПРАГА. (ТАСС). Словацка национальна восстани словак арадай угаа ехэ баатаршалга болоно гээд Братиславын телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, ЧССР-эй президент Л. Свобода онсолон тэмдэглээ. Гитлеровскэ фашизмда эсэргүүсэн, урбаhан правительствада эсэргүүсэн, Словакиин сүлөөтэ ба түрүү хүгжэлтын түлөө буу зэбсэг гартаа барижа тэмсэхын тулада үнэн сэхэ ба эрэлхэг зоригто словак арадай восстани хэhээр 25 жэл үнгэрөө.

Словацка восстани хадаа гитлеровскэ дарлалтаhаа сүлөөрхын түлөө, национальна гүрэн түрэеэ hэргээхын түлөө бүхы чехословак арадай олон удаан жэлдэ хэhэн тэмсэлэй түгэсхэлэй шатын эхининь болоно гээд Л. Свобода онсолон тэмдэглэhэн байна. 1945 оной майда Прагада восстаниин болоходо, бүхы оронииие Совет Армиин сүлөөлхэдэ, энэ тэмсэл түгэсхэгдэhэн байгаа гээд президент үргэлжэлүүлэн хэлээ. Словацка национальна восстани угаа ехэ удха шанартай байгаа гэжэ Советскэ правительствын тоолодог байhые тодоруулhан баримтануудые мүнөө дурдаhанай хэрэгтүй гэжэ би hанаха байнаб. Совет правительство минутын турша соошье маргангүйгөөр, гай хохидолhоошье түбэгшөөнгүйгөөр, тэмсэжэ байгаа словак арадта туhаламжа үзүүлээ hэн.

Словаки, Чехи, Советскэ Союз, Польшо, Болгари, Югослави, Греци, Франци болон бусад оронуудhаа восстанида хабаадалсаад, наhа бараhан сэрэгшэдэй дурасхаалые Словацка национальна восстаниин 25 жэлэй ойе мүнөө тэмдэглэжэ байхадаа, бидэнэр гүнзэгы ехээр ёhолон хүндэлнэбди. Улаан Армиин сэрэгшэдэй дурасхаалые, намда угаа үнэтэй ба дүтэ нэгэдэхи чехословак армейскэ корпусой сэрэгшэдэй дурасхаалые бидэнэр ёhолон хүндэлнэбди. Тэдэнэр Дукельска дабаан дээрэ совет ханинартаяа зэргэлэн ябажа, эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдахадаа, шуhаяа адхаруулаа, өөhэдынгөө ами наhые зорюулаа гээд Л. Свобода хэлээ.

Чешскэ буржуазин хоротой национальна политикын хойшолонгуудые өөhэдтөө тааруугаар хэрэглэхые, республикые hамна зада сохёод, можо болгохые, манай хоёр арадые бэе бэедэнь зүрюугээр бодхон табихые али болохоор оролдодог гитлеровскэ фашизмын бүхы мэхэ гохонуудта словак арад восстани хэжэ эршэтэй шанга сохилто хээ. Восстанида бодоhон Словаки хадаа чех арадтай хамта гүрэн түрэеэ байгуулха үзэл бодол эли тодоор баримталдаг hэн. Чех ба словагуудай хамтын гүрэн байгуулха hанал бодол шэнэ удхатай болоhон байгаа бшуу. Коммунистнуудай нүлөөгөөр иимэ hанал бодол илаа гэхэдэ, тэрэнэй ёhoop нэрээ хухарhан буржуазин засагые hэргээжэ болохогүй, харин арадай-демократическа байгуулалта тогтоохо шухала байгаа бшуу.

Гадаадын политическэ харилсаануудай талаар Словацка национальна восстани хадаа баруун гүрэнүүдэй тала барилга Чехословакида уршагта муухай хойшолонтой гэжэ гэршэлэн харуулжа үгэhэн түүхэhээ hургаал абаха эрилтэ табиhан байна. Чехословакиин аюулгүй ба бэеэ даанхай байдал Советскэ Союзтай байгуулагдаhан холбоон ба хани барисаанда түшэглэхэ ёhотой гэhэн тон эли тодо тобшололдо Мюнхенэй ба дэлхэйн хоёрдохи дайнай үеын дүй дүршэл хүргэhэн байна.

Совет Армиин илалта түгэлдэр байлдаануудтай нэгэн доро хэгдэhэн словак арадай зэбсэгтэ тэмсэл, Советскэ Союзай арадуудтай Чехословакиин арадай байгуулhан, хамтаараа адхаруулагдаhан шуhаар батадхагдаhан холбоон Словацка национальна восстаниин интернациональна удха шанарые эли тодоор харуулна гээшэ.

ЧССР-эй МИД-эй буруушаалга

ПРАГА. (ТАСС). Үнгэрhэн үдэрнүүдтэ Чехословакида тохёолдоhон байдал тухай өөhэдынгөө оронуудай олониитэдэ дуулгахадаа хэблэлэй, радио болон телевидениин хэрэглэдэг онол арганууд болон мэдээсэлнүүдэйнь удхада эсэргүү, Чехословакиин хүтэлбэрилхы түлөөлэгшэдые хардалга гүрдэлгэ ба доромжолгодо эсэргүү, энэ ороной дотоодын политическэ хүгжэлтэдэ нүлөө үзүүлхэ эрмэлзэлгэнүүдтэнь эсэргүү эрид шанга буруушаалгые ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерство США-гай ба Великобританиин элшэн сайдуудта, Австриин хэрэгүүдээр ЧССР-тэ байдаг сагай зуурын этигэмжэтэдэ августын 27-до мэдүүлhэн байна.

Чехословакида эсэргүү хорото кампаниие Баруун Германиин мэдээсэлэй эмхинүүдэй хэдэг байhанда эсэргүү эрид шанга буруушаалга ФРГ-гэй правительствада мэдүүлхыень ЧССР-тэ ФРГ-гэй аша туhые харалсадаг США-гай элшэн сайдта дурадхагдаа гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ.

АРГЕНТИНЭДЭ БҮГЭДЭ НИИТЫН ЗАБАСТОВКО ЭХИЛБЭ

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин (оппозиционно) шиидхэбэреэр Аргентинын хэдэн олон мянган ажалшад бүгэдэ ниитын забастовкые августын 28-да эхилээ. Салин хүлhэ дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал hайжаруулха, профсоюзуудай хэрэгүүдтэ засагаархидай хамааралсалгые болюулха, арестовалагдаhан нүхэдыень сүлөөлхэ, энэ оной июниин 30-hаа орон дотор соносхогдоhон онсо байдалые болюулха тухай тэдэнэр эрилтэ хэнэ.

Тусхайта мэдээсэлнүүдэй ёhoop Буэнос-Айресай, дүтэ шадарайнь hууринуудай 2 миллион шахуу хүдэлмэришэд, тэрэшэлэн Кордово, Росарио, Ла-Плата, Баия-Бланка, Тукуман болон ороной бусад томо городуудай ажалшад забастовкодо хабаадана. Мүн 180 мянган түмэр замшад, студентнүүд, таряашад, интеллигенци забастовко хэнэ.

Аргентинын ниислэлдэ, бусад олон городуудта газетэнүүд гараагүй, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, мүн бусад магазинууд хаалтатай. Кордовын хүдэлмэришэд ехэ митинг хээ, тэрэнииень полициинхид намнажа тараагаа. Митингдэ хабаадаhан олон хүн арестовалагдаhан байна. Росарио городой үйлсэнүүдээр хэдэн олон мянган демонстрантнууд гарахадаа, правительствада эсэргүү лозунгнуудые хашхаралдаа.

Энэ хадаа Аргентинын ажалшадай hүүлшын гурба hарын турша соо хэhэн гурбадахи иимэ ехэ забастовко болоно.

Расистнууд зоргоороо аашалалдана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Томас городогтохи (Луизиана штат) hургуулида табан негр багшын августын 26-да ошохо гэхэдэнь, галзуурhан бүлэг олон расистнууд hаад ушархулаа. Тэдэнэр полициинхидээр үдэшүүлэн, hургуулиингаа байшанда орожо шадаhан байна.

Гарагай 2-то эдэ табан багшанар hургуулида анха түрүүн ерэhэн байна. Гэбэшье олон сагаан шарайта түрэлхид өөhэдынгөө үхибүүдые гэртэнь бусаажа эхилээ, хэшээлынь расписаниhаа гурбан час урид дүүрэhэн байна.

Гүрэнэй hургуулинуудта hуралсалай талаар газаашалга хэхэгүй тухай окружной судья Ф. Хиб гэгшын шиидхэбэри гаргаhанай hүүлээр городогто иимэ оршон байдал тохёолдоо гээд АП агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

Дайлалдахаhаа арсана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Вьетнамда байдаг 196-дахи ябаган сэрэгэй бригадын 3-дахи батальоной «А» ротын солдадууд командованиингаа захиралтые дүүргэнгүй, Урда Вьетнамай патриодуудта эсэргүү добтолго хэхэhээ арсаа.

римта энэ ушарта түрүүшынхеэ мэдэрэгдэжэ, Вашингтоной зонхилхы этэгээдүүдэй, илангаяа Пентагоной

Сэрэгэй сүхэли подразделениин эмхитэйгээр буруушаалга хэhэн баhанаа сэдьхэлые ехээр зобоогоо.

Юунэй түлөө хосорон үхэхэ байhанайнгаа шалтагааниие олодоггүй дээрэhээ, эдэ солдадууд иимэ ябуулга хээ гээд «Дейли Уорлд» газетэ түрүү бэшэг соогоо онсолон тэмдэглэнэ. Эдэ солдадууд эсэhэн хашарhанаа харуулхаhаа гадна, Вьетнамда США хэжэ байhан эзэрхэг түримхэй ябуулга[...] дары түргэ[...]ор болюулхые хүсэдэг американ [...]ай hаналые харуулалсана.

ҮШӨӨ НЭГЭ МАГАЗИ[Н]

hүүлэй жэлнүүдтэ ниислэл Улаан-Үдэ хотодомнай шэнэ магазинууд олоороо ашаглагдадаг болонхой.

hаяшаг Сүхэ Баатарай нэрэмжэтэ гудамжада Зүүн Сибириин гол мүрэнэй пароходствын ОРС-ын үргэн салуу залтай, таатай зохидоор түхеэрэгдэhэн, зургаан хүнэй хүдэлхэ эдеэ хоолой шэнэ магазин нээгдээ.

— Мүнөөнэй хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангагдаhан магазинда ажаллахада ехэ таатай,—гээд, тус магазиниие даагша Людмила Николаевна Нетупская хөөрэнэ. — Түрүүшынгээ үдэр зургаан мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдажа, даабарие хоёр дахи[н]... бди.

Мүнөө үедэ дурса[...] зинай коллектив агуу [...] Ленинэй түрэhөөр 100 [...] hайндэрые ажалай [...] жалтаар угтахын тү[...] шэтэйгээр ажаллажа [...]

Д. КОЛ[...]

Американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй гэмтэ үйлэ хэрэгүүд

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ эзэрхэг түримхэйшүүл Урда Вьетнамда хорото химикадуудые хэрэглэhэн зангаараа. Тэрээнhээ уламжалан, хамагай түрүүндэ энгэй хүн зон хохидоно.

Освобождение агентствын дамжуулгада үндэhэлэн, ВИА агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, Тайнинь провинциин хадалиг газартай районде хорото химикадуудые хэрэглэhэнhээ уламжалан, 1000 гаран энгэй хүн хохидолдо ороо, мүн үхэhэншье хүнүүд бии.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамhаа абтаhан мэдээсэлнүүдэй ёhoop, Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд августын 26-най hүни американо-сайгон сэрэгүүдэй 35 бааза болон бусад газарнуудые буудаа. Дайсанай 160 гаран солдат алуулаа, шархатаа.

«Куан Дой Нян Зан» гэжэ газетын августын 28-да тунхаглаhан мэдээнэй ёhoop февралиин 22-hoo хойшонхи үе соо арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй артиллерийскэ подразделенинүүд Урда Вьетнамда дайсанай эзэлжэ байhан газарые 8 мянга үлүүтэй дахин буудаhан байна. Тусхайлбал дайсанай 100 гаран командна пункт, хэдэн зуун томо сэрэгэй склад, 50 аэродром, 1.300 судна буудуулhан байна.

Яhа илгаха ябуулгада эсэргүү буhалгаан замханагүй

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент А. Жигулёв иигэжэ дамжуулна: США-гай энэ, тэрэшье районде расова буhалгаан болможол байhаар. Арканзас штадтахи Форрест-Сити городто онсо байдал соносхогдоhoop 2 сүүдхэ болоо, тэндэ национальна гвардиин сэрэгүүд зэhэнги бэлэн болгогдонхой. Негрнүүдэй хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Уотсониие сохиhон наншаhан сагаан шарайта расистнуудай зоргоороо аашалалдалга город соохи байдалай шахардуу шанга болоhоной шалтагаанинь болоно. Муниципалитедэй байшангые хүреэлhээр лэ байhан расистнууд негр хүн зондо эсэргүүгээр зорюулагдаhан хуулинуудые нютагай засагаархидай хүсэдөөр хэрэглэхэ тухай эрилтэ табина.

Ороной промышленна центр болгошо Питтсбург городой негр-хүдэлмэришэд ябуулгануудые хэжэд байhаар. Хүдэлмэридэ ороход талаар тэгшэ эрхэ олгохо эрилтэ тэдэнэр хэнэ. Эдэ хуулита эрилтэнүүдтэнь харюу болгон, полициинхид демонстрантнуудые шангаар хашана, хэhээнэ. Демонстрацида хабаадаhан хэдэн арбаад хүн шархатаа, 200 шахуу хүн арестовалагдаа.

ЛАОСТО ЭСЭРГҮҮ ДОБТОЛГОНУУД ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭhЭЭР

ХАНОЙ. (ТАСС). Луангпрабанг, Самнеа, Каммуан, Саваннакет, Чампассак болон Сиенкуанг гэжэ провинцинуудай сүлөөлэгдэhэн районуудые американ авиациин бүри шангаар бомбодожо орохые эрид шууд буруушааhан бэшэгые Лаос тушаа 1961—1962 онуудай Женевскэ хэлсээнэй хоёр түрүүлэгшэнэртэ Лаосой патриотическа фронтын генеральна секретарь Фуми Вонгвитит эльгээгээ.

Агаарhаа эдэ добтолгонуудай хэгдэхэдэ, зоной дундаhаа алуулhан, шархатаhан хүнүүд бии, материальна горитой хохидол үзүүлэгдээ гээд КПЛ агентствын мэдээсэлдэ үндэhэлэн, ВИА агентствын дамжуулhан энэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

«ПРАВДА БУ[РЯТИИ]» МҮНӨӨДЭ[Р] НОМ[...]

Нэгэдэхи хуудаhа[н] [...] манай гарта» гэhэн Д[...] статья. Буряадай АСС[Р-ай] [Верховн]но Соведэй Президиу[м]... [респуб]ликын ажахынуудта т[...] хэлгын ябаса тухай [...]

Хоёрдохи хуудаhа[н] [...] жүүлгын аша үрэ» гэhэ[н] [...]ковэй статья. Багшан[ар]... та зүблөөнүүдhээ абт[аhан мате]риалнууд.

Гурбадахи хуудаhа[н] [...] дүү арминуудай баат[...] hэн А. Акиловай ст[атья] [...] барисаанай түлөөлэ[...] Д. Жалсараевай стат[ья] [...] уран зохёолшодой шү[...]

Дүрбэдэхи хуудаhа[н] [хилын] саанаhаа абтаhан ТАС[С-ай мате]риалнууд. Спортын h[...] холнууд.

СЭНХ[ЭР] ЭКРАНУУ[Д]

13 часhаа 19 час хү[...] ваhаа дамжуулга. 13.[...] доторхи hонин. 13.1[...] үхибүүдтэ зорюула[...] жуулга. 13.45 минута[...] лоор уласхоронды[н] [...] дэ СССР-эй Японой [...] мал командануудай [...] лагдаха. 15.15 минут[...] hонинной экран. 16 час [...] мастернуудтай уулза[...] «Здоровье» гэhэн [...] УЛААН-ҮДЭ ХАРУУ[...] hаа «Колхозынгуудай [...] угтуулан» гэhэн дамжу[улга] [...] минутаhаа 24 час хү[...] ваhаа дамжуулга. 19.[...] «В эфире—Молодость» [...] жуулга. 20.45 минут[...] торхи hонин. 21 час [...] искусство» гэhэн дам[...] часhаа «Ород арадай [...] hэн концерт.

Редактор

Ц. Ц. ЦИ[...]

Манай адрес, телефону[д]

г .УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактор[а] [...] приёмная—54-93. зам. редактора—68-08. зам. ре[д...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретар[я]— отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйст[ва]— 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышл[енности и] строительства—61-35, советского строительства и бы[та]— культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67[...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, [...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати [при Сове]те Министров БурАССР.

Н-02761.

Зак. [...]